

zaměstnané ve veřejných úřadech, mezi jejichž povinnosti patří evidence spisů a vedení účtů. Prodávač. Osoba, která prodává zboží, pečuje o zákazníky, nebo provádí takové práce, jako je účetnictví, přepisování, psaní dopisů, sestavování tabulek, stenografování atd. Duchovní. Osoba, která patří k některému řádu a která má řeholní tonzuru. Viz 4 Bl. Comm. 366, 367. *Law clerk* (soudní pomocník) je pomocník právníka nebo soudce, který pomáhá při vyšetřování, stenografuje a vykonává další pomocné práce. Tuto funkci zastávají obyčejně čerství absolventi právnických fakult nebo studenti práv.

Clerk of Arraigns. V anglickém právu pomocník soudního úředníka. Působil u Korunního soudu v době, kdy soud objížděl svůj obvod.

Clerk of Assize. V anglickém právu úředníci, kteří zapisovali všechna soudní řízení během cesty soudce po jeho obvodu.

Clerk of Enrollments. V anglickém právu vedoucí úředník English enrollment office (v.t.). Dnes je součástí centrálního úřadu.

Clerk of the Crown in Chancery. Viz Crown office in chancery.

Clerk of the House of Commons. Tajemník Dolní sněmovny, kterého jmenuje panovník doživotně. Sedí u stolu pod křeslem předsedy sněmovny. Zapisuje všechno, co ve sněmovně probíhá. Podepisuje návrhy zákonů postupované nebo vrácené Sněmovně lordů a čte vše, co je nutno ve sněmovně přečíst. Spravuje všechny zápisy a další dokumenty.

Clerk of the Market. V anglickém právu dohlížitel nebo inspektor trhu, který měl na starosti váhy a míry. Ve starém anglickém právu vykonával kvazisoudní funkce, protože rozsuzoval spory vznikající mezi obchodníky na trhu. Říkalo se mu „*clericus mercati*“. 4 Bl. Comm. 275.

Clerk of the Parliaments. V Anglii jeden z nejvyšších funkcionářů Sněmovny lordů. Jmenuje ho panovník svým patentem. Při nástupu do funkce pronáší slib, že bude pravdivě zapisovat všechno, co se ve sněmovně uděje, a že bude držet v tajnosti všechny projednávané záležitosti. Asistuje při ceremonii schvalování zákonů panovníkem.

Clerk of the Peace. V anglickém právu úředník, který připravuje obvinění, zapisuje řízení vedené soudcem a vykonává mnoho dalších speciálních povinností v souvislosti se záležitostmi hrabství. Tato funkce byla zrušena v r. 1971, kdy jurisdikce parlamentního soudu přešla na korunní soudy.

Clerk of the Privy Seal. Úředník královské pečeti. Povinností těchto anglických úředníků je opatřovat královskou pečetí dokumenty Jeho (Jejího) Veličenstva a pomáhat lordu strážci královské pečeti.

Clerk of the Signet. Anglický úředník, jehož povinností je být po ruce prvním tajemníkovi panovníka, který pečuje o tajnou královskou pečeť, a umísťovat otisk pečeti na soukromé dopisy a zákony schválené panovníkem.

Clerk of the Table. Úředník britské Dolní sněmovny, který je poradcem jejího předsedy v projednávaných otázkách.

Clerkship. Právnická stáž. Doba, kterou musel v minulosti strávit student práv u advokáta, než jej přijali do

advokátní komory nebo sdružení. Dnes se tímto termínem označují studenti práv nebo čerství absolventi právnických fakult, kteří vykonávají úřednické pomocné práce u advokátů, právnických firem a soudců.

Clerks of Indictments. Úředníci pracující u ústředního trestního soudu a u obvodových trestních soudů Anglie. Přípravují obžaloby a pomáhají úředníkům, kteří se nazývají clerks of arraigns (v.t.).

Clerks of Records and Writs. Úředníci, kteří v minulosti u kancléřských soudů pečtili žaloby a soudní příkazy, evidovali místopřísežná prohlášení atd. Zákonem o pracovních justice z r. 1879 byla tato funkce zrušena, úředníci byli převedeni do centrálního úřadu Nejvyššího soudu a začalo se jim říkat „Master of the Supreme Court“.

Clerks of Seats. V hlavním rejstříku dědické sekce Nejvyššího anglického soudu plní tito úředníci povinnosti při zpracování a vydávání osvědčení o platnosti závětí a plných mocí vykonavatelům pozůstalostí, přijímají námitky atd.

Clens. Lat. V římském právu klient nebo poddaný. Osoba, která byla v právních přích a v dalších věcech závislá na svém ochránci, patronovi nebo obhájci.

Client. Klient, zákazník. Profesionální poradce. Osoba, která radí jednotlivcům, korporacím, fondům a pod. v odborných otázkách. K takovým profesionálům mezi jinými patří: právníci, účetní, architekti atd. Osoba, která si najme advokáta, který ji bude zastupovat a hájit u soudu či jiného řízení a bude vystupovat jejím jménem ve všech právních vztazích.

Clientela. Ve starém anglickém právu klientela a v přeneseném významu i ochrana, poručníctví, patronát.

Client security fund. Záruční fond na ochranu klientů. Tyto fondy zakládají asociace advokátů v mnoha amerických státech. Hradí se z nich škody, které utrpí klienti členů advokátního sdružení v důsledku jejich nečestného jednání.

Client's privilege. Výsada klienta. Právo klienta požadovat od svého právního zástupce, aby neprozrazoval ani při svědecké výpovědi pod přísahou sdělení důvěrného charakteru, která se dozvěděl v rámci vztahu mezi klientem a advokátem. U.S. v. United Shoe Mach. Corp., D. Mass., 89 F. Supp. 357. Viz Attorney-client privilege; Communication (Confidential communication).

Clifford Trust. Cliffordův fond. Výnosový fond (svěřený majetek ve formě trustu), který se zakládá nejméně na deset let a jeden den, při němž se převádějí majetková práva na aktiva, která přináší příjmy a po uplynutí svěřenecké smlouvy se vrací zpátky původnímu majiteli. Cílem bylo přenést příjmy od rodičů, kteří mají obvykle vysoký daňový základ, na děti s nižšími daněmi. Zákon o daňové reformě zrušil veškeré podobné převody uskutečněné po 1. březnu 1986 a příjem z fondu se zdaňuje sazbou převoditele. U Cliffordových fondů založených před 2. březnem 1983 se příjem zdaňuje sazbou převoditele jen tehdy, když má dítě méně než 14 let. Viz také Kiddie tax.

Clinical legal studies. Klinická část právního studia. Tento pojem zahrnuje vystupování studentů ve skutečných případech nebo simulaci jednotlivých rolí u soudu a slouží ke zdokonalení základních právnických dovedností a k lepšímu poznání profesionální odpovědnosti, hmotného a procesního práva a teorie právní praxe.

Clinical tests. Klinické testy. Testy zahrnující přímé pozorování pacienta včetně laboratorních a diagnostických vyšetření.

Clipped sovereignty. Okleštěná suverenita. Ve vztazích jednotlivých států USA k jiným zemím mají státy tzv. okleštěnou suverenitu. Anderson v. N. V. Transandine Handelmaatschappij, Sup., 28 N.Y.S.2d 547, 552.

Clito. V saském právu syn krále nebo panovníka. Následník trůnu.

Cloere. Vězení nebo žalář.

Close. v. Zakončit, skončit, dokončit, ukončit, uzavřít, např. „zavřít účet“, uzavřít smlouvu, zakončit přelíčení, udělat uzávěrku účetních knih. V účetnictví převést zůstatek dočasného účtu nebo protiúčtu na hlavní účet. Zavřít ve smyslu zabránit vstupu, např. v zákonech, které požadují, aby byly bary a výčepy lihovin v určité hodině „uzavřené“, z čehož vyplývá i úplné přerušování práce. Skončit podnikání. Zabránit přístupu k něčemu. Přerušit nebo zastavit provoz něčeho. Dokončit transakci s nemovitostí. Viz Closing.

Close. n. Obora. Pozemek, např. pole, ohrazený plotem nebo jinou viditelnou ohradou nebo ideální čarou vyznačující meze právního titulu. Právo osoby na určitý ohrazený nebo neohrazený pozemek. Uzávěrka, kotace, neboli konečný kurs akcií na konci burzovního dne.

Close. adj. Uzavřený nebo zapečetěný. Zakázaný nebo nepřístupný pro určitou skupinu. Rozhodnutý těsnou většinou.

Close copies. Věrné, důkladné, podrobné kopie. Kopie právních listin, které mohou být více nebo méně věrné. Opakem jsou *office copies* — úředně ověřené, zcela věrné kopie.

Close or closely held corporation. Uzavřené soukromé akciové společnosti s omezeným počtem akcionářů, nebo spíše podílníků. Viz Corporation.

Closed court. Uzavřený, neveřejný soud. Tento termín se někdy v Anglii používal i k označení Vrchního civilního soudu, kde mohli vystupovat jen členové privilegovaného právního stavu, což trvalo až do r. 1883.

Closed-end investment trust. Uzavřený investiční fond. Fond, který může prodávat jen zákonem povolený počet podílů.

Closed-end mortgage. Uzavřená hypotéka. Hypotéka, která neumožňuje další půjčování se zastavováním stejné záruky (zástavy), ani platbu předem. Opakem je otevřená hypotéka, která umožňuje amortizaci hypotéky a lze ji zvyšovat až na původní úroveň hypotéky.

Closed insurance policy. Zavřené pojištění. Pojistná smlouva, jejíž podmínky a sazby nelze měnit.

Closed primary. Uzavřené primárky. Primárky jsou uzavřené, jestliže členové jedné politické strany se účastní nominace kandidátů své strany, přičemž jim není dovoleno nominovat kandidáty jiné politické strany.

Closed season. Doba hájení. Viz Close season.

Closed shop. Podnik, jehož zaměstnanci musí být členy odborů, což je podmínkou zaměstnání. Miners in general Group v. Hix, 123 W.Va 637, 17 S.E.2d 810, 813. Podle Taft-Hartleyova zákona je taková praxe nezákonná. Protikladem je „open shop“. Viz také Right to work laws.

Closed shop contract. Smlouva, která vyžaduje, aby zaměstnavatel zaměstnával pouze členy odborů a propustil nečleny odborů, přičemž stanoví podmínku, že v pracovním poměru mohou zůstat jen členové odborů. Silva v. Mercier, Cal. App., 187 P.2d 60, 64. Ustanovení o „podniku s povinným členstvím v odborech“ v kolektivní smlouvě stanoví, že žadatel o práci musí být členem odborů, které sjednaly kolektivní smlouvu, ještě před uzavřením pracovní smlouvy. Higgins v. Cardinal Mfg. Co., 188 Kan. 11, 360 P.2d 456, 461.

Closed transaction. Uzavřená transakce. Pojem z daňového práva označující zdanitelnou transakci, která byla dovedena do konce. Například snížení hodnoty goodwillu (v.t.) podniku není uzavřenou transakcí, která by umožnila odečtení snížené hodnoty od daňového základu jako ztráty. Joffre v. U.S., D. C. Ga., 331 F. Supp. 1177.

Closed union. Uzavřené odbory. Odborová organizace, která nepřijímá nové členy. Viz také Closed shop.

Close-hauled. Plující proti větru. Výraz z admirálního práva, který znamená nastavení lodních plachet tak, aby loď plula přímo proti směru větru.

Close jail execution. Výkon trestu v přísné vazbě. Příkaz, na němž je uvedena poznámka, že odsouzený má být uvězněn v přísné vazbě.

Close relatives. Blízcí příbuzní. Např. matka, otec, bratr, sestra, manžel, manželka a děti.

Close rolls. Svítky se zapečetěnými soudními příkazy (*literae clausae*), a s výnosy krále, které se uchovávají ve státním archivu. 2 Bl. Comm. 346. Viz Writ.

Close season. Doba hájení. Část roku, během níž je zákonem zakázáno zabíjet některá nebo všechna zvířata a ryby. Viz rovněž Fence—month or defense—month.

Close to. Blízko, velmi blízko, bezprostředně sousedící.

Close writ. Viz Writ.

Closing. Závěrečná fáze prodeje nemovitosti, v níž se zaplatí cena, zajistí se hypotéka, vydá se převodní listina nebo se listina uloží do úschovy atd. Tento krok se obvykle koná v bance a je upraven federálním Zákonem o způsobech vypořádání nemovitostí (Real Estate Settlement Procedures Act — RESPA). Viz Closing costs; Closing statement.

Closing argument. Závěrečná řeč. Poslední vystoupení právních zástupců před porotou nebo soudem, v níž shrnou důkazy své i důkazy které, podle jejich názoru, nepředložila protistrana. Pronáší se předtím, než soudce poučí porotu. Jako takové netvoří součást důkazů a jednací řád soudu je může časově omezit. V trestním procesu u federálního soudu přednese svou závěrečnou řeč nejdříve prokuratura a poté obhajoba. Státní zástupce pak má možnost ještě odpovědět. Fed. prav. trestního řízení 29.1.

Closing costs. Náklady spojené s uzavřením transakce. Náklady, které se musí zaplatit mimo kupní cenu nemovitosti. Patří k nim: a) poplatky za prošetření platnosti právního titulu, pojištění právního titulu apod. b) honorář za zpracování převodní listiny, výkazu o vyrovnání a dalších dokumentů, c) blokováno depozitum na platbu budoucích daní a pojištění, d) honorář za notářské listiny a další doklady, e) honorář odhadce a f) honorář za zprávy o úvěruschopnosti. Jednotný zákoník o spotřebitelských úvěrech, 1.301(5). Zveřejnění těchto

nákladů upravuje Zákon o způsobech vypořádání nemovitostí (RESPA). Viz také Closing statement.

Closing entries. Závěrečné účetní zápisy. V účetnictví jde o záznamy, kterými se dokončuje převod zůstatku z dočasných účtů do příslušných rozvahových účtů.

Closing estates. Uzavření dědického řízení vyplacením dědických podílů, zaplacením daní a zaevidováním příslušných dědických účtů.

Closing statement. Závěrečný výkaz. Písemný rozbor závěrečné fáze transakce s nemovitostí, v němž se uvede kupní cena s odečtením takových položek, jako je vyplacení hypotéky, daní atd. a s připočtením úroků, které případně v budoucnu prodávajícímu. Závěrečný výkaz vyžaduje Zákon o způsobech vypořádání nemovitostí (RESPA). Viz rovněž Closing; Closing costs; Settlement statement. Pokud jde o závěrečné řeči před soudem viz Closing argument, výše.

Cloture. Uzavření debaty (v parlamentu). Procedurální parlamentní pravidlo, které umožňuje ukončit neplodnou debatu (tzv. filibuster) a přejít ke hlasování.

Cloud on title. Skvrna na vlastnickém titulu. Nevýřešený právní nárok nebo břemeno, které, kdyby se ukázalo platným, mělo by negativní dopad na vlastnický titul majitele nemovitosti. Jde o vadu, která by na první pohled mohla mít takový účinek, ovšem důkazem lze prokázat, že je neplatná, nebo že se nevztahuje na dotčenou nemovitost. Best Inv. Co. v. Parkhill, Tex. Civ. App., 429 S.W.2d 531, 534. Skvrna na vlastnickém titulu mohou tvořit hypotéka, převod, rozsudek, výměr daně a pod. Newpar Estates, Inc. v. Barilla, 161 N.Y.S.2d 950, 952. Viz Quiet title action.

Clough. Údolí, rokle. Rovněž váhová tolerance při nákupu zboží ve velkém.

C.L.P. Common law procedure (právo procesní v rámci common law).

C.L.U. Autorizovaný pojišťovatel životních pojištěk. (Chartered Life Underwriter.)

Club. Klub. Dobrovolně registrované nebo neregistrované sdružení osob se stejnými sociálními, literárními, investičními, politickými a podobnými cíli. Sdružení osob založené k podpoře např. literatury, vědy, politiky, dobrého sousedství atd., které jeho členové podporují finančně, a které se pravidelně schází. O přijímání nových členů se obvykle hlasuje. K členským výhodám patří výlučné užívání zařízení klubu. Termín se rovněž vztahuje na budovy, místnosti a volné prostranství, v nichž klub sídlí.

Club-law. Právo silnějšího. Obuškový zákon.

Clue. Vodítko, stopa, která může, ale nemusí vést k rozřešení zločinu či hádanky.

Cluster housing. Koncentrovaná zástavba. Stavba domů těsně u sebe, kde je sice málo volného prostoru u jednotlivých domů, ale hodně společných prostor.

Cluster zoning. Způsob územního plánování, při němž rozloha stavebních parcel a průčelí budov jsou upraveny tak, aby bylo možno vyčlenit pozemky pro parky, školy a další veřejná zařízení a potřeby. Steel Hill Development, Inc. v. Town of Sanbornton, C.A.N.H., 469, F.2d 956, 958. Viz Planned unit development (PUD); Zoning.

Clypeus or clipeus. Ve starém anglickém právu štít šlechtické rodiny. *Clypei prostrati* = vymřelé šlechtické rody.

C/o. Care of (starost, věc v něčí péči, tč. u někoho)

Co. Předpona s významem společně, jednotně, ve spolupráci, nikoli odděleně, např. spolusvěřenci, spoluvykonavatelé atd. Rovněž zkratka pro „county“ (okres) a „company“ (společnost).

Co-adjutor. Pomocník, asistent, spojenec. V církevní terminologii koadjutor neboli pomocník biskupa, který kvůli stáří nebo vážné nemoci nemůže vykonávat své povinnosti. Rovněž dohlížitel (exekutora) nebo osoba, která jinou osobu zbaví pozemku, nikoli však ve vlastní prospěch, ale k užívání třetí osobou.

Co-administrator. Společný správce. Např. správce, který spravuje dědictví s dalšími osobami.

Coadunatio. Domluva, spiknutí.

Co-adventurer. Spolupodnikatel, zejména společník v rizikovém podnikání. Easter Oil Corporation v. Strauss, Tex. Civ. App., 52 S.W.2d 336, 344. Viz také Adventure; Joint venture.

Co-agent. Viz Agent.

Coal note. Uhelny dluhopis. Druh bývalého dluhopisu, který se používal v londýnském přístavu a který obsahoval formulaci „hodnota bude vyrovnána v uhlí“. Podle zákona 3 Geo. II, c. 26, 7, 8 byly chráněny jako vnitrozemské směnky. Byly ovšem zrušeny zákonem 47 Geo. III, sess. 2, c 68, § 28.

Coal notice. V Pensylvánii musí každá převodní listina, kupní smlouva, pojištění právního titulu a další listiny, týkající se prodeje nebo převodu pozemků, obsahovat povinnou „uhelnou výpověď“, obsahující rozdělení právního nároku na povrch pozemku a na uhlí nacházející se pod ním.

Co-assignee. Spolunabyvatel.

Coast. Pobřeží moře. Pojem zahrnuje i malé ostrovy a útesy přirozeně spojené s přiléhající pevninou, které vyčnívají nad hladinu, nikoli však mělčiny nebo skaliska trvale pod hladinou. „Coast“ označuje zejména mořské pobřeží, zatímco termín „shore“ se hodí spíše pro břehy vnitrozemských vodních ploch. V moderním jazyce označuje „shore“ linii nejnižší vody na pevnině, kdežto termín „coast“ označuje linii pobřeží a linii, kde se řeky vlévají do moře. U.S. v. State of La., La., 363 U.S. 1, 121, 80 S. Ct. 961, 997, 4 L. Ed.2d 1025, 1096.

Coaster. Pobřežní plavidlo, které pluje jen mezi domácími přístavy, které obvykle přepravuje zboží v rámci vnitřního obchodu. Nepatří sem soukromé jachty. Belden v. Chase, 150 U.S. 674, 14 S. Ct. 264, 37 L. Ed 1218.

Coast Guard. Pobřežní stráž. Odpovídá za uplatňování federálních zákonů o otevřeném moři a splavných vodách Spojených států a jejich území. Speciálně se zabývá navigací a inspekcí plavidel. Podle ustanovení Zákona o člunech z r. 1958 Pobřežní stráž kontroluje a prohlíží malé čluny, zda vyhovují požadavkům bezpečnosti. Pobřežní stráž spolupracuje s vládními orgány při uplatňování dalších zákonů, zejména protidrogových a ekologických.

Coasting trade. Pobřežní obchod. V námořním právu se jedná o obchod a plavbu podél pobřeží Spojených států. Obchodní styky mezi různými okresy jednotlivých amerických států, mezi různými okresy téhož státu, podél pobřeží nebo na splavných řekách. Shannon v. Streckfus Steamers, 279 Ky. 649, 131 S.W.2d 833, 836.

Coast waters. Pobřežní vody. Řeky a vodní plochy, které jsou splavné i pro námořní lodě. Termín zahrnuje veškeré vody, které jsou přímo nebo nepřímo otevřené do oceánu, na nichž se mohou plavit i velké zaoceánské lodě. The Britannia, 153 U.S. 130, 14 S. Ct. 795, 38 L. Ed. 660.

Coastwise. Podél pobřeží. Plavidla, která se plaví podél pobřeží, se zabývají vnitřním obchodem mezi přístavy USA.

Coat of arms. Erb. Heraldické insignie, které přivezl ze Svaté země Richard I. Původně se za účelem jejich rozlišení malovaly na štíty křesťanských rytířů, kteří se zúčastňovali křížáckých výprav do Svaté země. Viz Insignia.

Cocaine. Kokain. Bílý, čirý narkotický alkaloid, který se extrahuje z listů koky. Používá se jako místní anestetikum. Zákony o narkotikách ho řadí mezi „kontrolované látky“.

Cocket. V anglickém právu celní pečeť, nebo spíše otiskem pečeti opatřený svitek pergamentu, který celníci vydávali obchodníkům na důkaz toho, že jejich zboží bylo propuštěno.

Cockpit. V Anglii název soudního výboru tajně královské rady.

Cocksetus. Velitel člunu, převozník.

Co-conspirator. Spoluspiklenec. Osoba, která se tajně domluví s jinými. Viz Conspiracy.

Co-conspirator's rule. Podle „výjimky spoluspiklenec“ z pravidla o nepřipustnosti důkazů z druhé ruky, jsou činy a prohlášení spoluspiklenec, které potvrzují existenci domluvy, přípustné jako důkazy proti obžalovanému, i když byly učiněny v nepřítomnosti obžalovaného. People v. Columbo, 118 Ill. App.3d 882, 74 Ill. Dec. 304, 455 N.E.2d 733, 779. Viz také Wharton Rule.

Cocotte. Prostitutka.

C.O.D. „Collect on delivery“. Na dobírku. Povinnost přepravce vůči odeslateli inkasovat cenu přepravovaného zboží od adresáta, a v případě, že se mu to nepodaří, vrátit zboží odeslateli.

Code. Zákoník, systematická sbírka, příručka nebo přepracované vydání zákonů, právních norem, vyhlášek (např. Jednotný obchodní zákoník). Soukromá nebo úřední sbírka všech platných zákonů rozříděných podle předmětu. Celá řada států vydala úřední sbírky všech platných zákonů včetně norem common law, jak je vykládají soudy. Tyto sbírky sestavily příslušné komise a schválily je zákonodárné sbory (např. California Codes). Viz také Codification.

Code Civil. Občanský zákoník. Zákoník z r. 1804, který obsahuje francouzské občanské právo. Když se Napoleon stal císařem, změnil se jeho název na Napoleonův kodex; pod tímto označením se cituje dodnes, i když jeho úřední název je „Code Civil“. Občanský zákoník Louisiany čerpá z větší části právě z Napoleonova kodexu.

Code de commerce. Francouzský obchodní zákoník z r. 1807, který je součástí Napoleonova kodexu, a který upravuje obchodní transakce, bankrot a příslušnost soudů, které se tímto věcmi zabývají.

Code de procedure civil. Občanský soudní řád. Součástí Napoleonova kodexu, která upravuje soustavu soudů, jejich organizaci, civilní řízení, speciální a mimořádné postupy a nápravy a výkon soudních rozhodnutí.

Code d'instruction criminelle. Trestní řád. Francouzský zákoník z r. 1808 upravující trestní řízení.

Code noir. Černý kodex. Soubor zákonů, které v minulosti upravovaly institut otroctví ve francouzských koloniích.

Code of Justinian. Justiniánův kodex (*Codex Justinianus*) byla sbírka císařských konstitucí, sestavená z nařízení císaře Justiniána v r. 529. Obsahovala 12 knih a byla to první ze čtyř právních sbírek, které tvořily *Corpus Juris Civilis*.

Code penal. Trestní zákoník. Francouzský trestní zákoník z r. 1810. Viz také Criminal law; Penal code.

Co-defendant. Spoluobžalovaný, spoluobviněný. Další obviněný ve stejném sporu. Více než jedna osoba žalovaná ve stejné žalobě nebo ze stejného trestného činu.

Code Napoleon. Napoleonův kodex.

Code of criminal procedure. Trestní řád. Federální nebo státní zákon, který se zabývá procesními aspekty vyšetřování a souzení trestních věcí, např. 18 U.S.C.A. § 3001 a násl. K těmto procesním normám jsou přidána ještě Pravidla trestního řízení (Rules of Criminal Procedure) a Pravidla důkazního řízení (Rules of Evidence).

Code of ethics. Kodex (profesionální) etiky. Viz Code of Professional Responsibility.

Code of Federal Regulations. Sbírk federálních vyhlášek. CFR je každoroční sbírka vyhlášek vydaných výkonnými orgány a publikovaných ve Federálním rejstříku. Obsahuje rovněž platné vyhlášky vydané v minulosti. Je rozdělena do 50 titulů, z nichž každý pokrývá širokou věcnou oblast. Přepracovává se nejméně jednou za rok a vydává se čtvrtletně. Obsahuje závazné normy, představující jednací řád a pravidla řízení před federálními správními orgány.

Code of Military Justice. Zákoník o vojenské justici. Tento zákoník, který se jednotně uplatňuje v pozemní armádě, námořnictvu, letectvu a pobřežní stráž, obsahuje hmotné a procesní právo upravující vojenskou justici a její provádění v ozbrojených silách Spojených států. Zákoník vytváří soustavu vojenských soudů, definuje provinění, stanoví tresty, obsahuje procesní normy a statutární ochranu, která je v souladu se zárukami zákonného postupu danými Ústavou. Zákoník počítá i s automatickým odvolacím řízením jako s další zárukou pro obviněné. Vojenský odvolací soud existuje u všech složek ozbrojených sil a jeho úkolem je prošetřit všechny rozsudky vojenských soudů, které obsahují trest smrti, propuštění a nepodmíněný trest delší jednoho roku. Odvolací řízení se u tohoto soudu zahajuje automaticky. Bez potvrzení Vojenského odvolacího soudu nelze vykonat žádný trest uložený nižším vojenským soudem. Kromě toho existuje Vojenský apelační soud, který prošetřuje určité případy ze všech složek ozbrojených sil, a který se skládá ze třech civilních soudců. Vojenský apelační soud automaticky přezkoumává všechny případy, které potvrdil odvolací soud, a které se týkají generálů, admirálů, jakož i všechny rozsudky s trestem smrti. Kromě toho může kterýkoliv případ předat tomuto soudu generální právní zástupce každé ze složek ozbrojených sil. Rovněž odsouzený může požádat o prošetření své kauzy Apelačním vojenským soudem. 10 U.S.C.A. § 801 a násl.

Uniform Code. Celá řada států přijala Jednotný zákoník o vojenské justici a další státy mají zákony, které jsou mu v podstatě podobné.

Code of Professional Responsibility. Kód profesionální odpovědnosti. Modelový kodex profesionální odpovědnosti zpracovaný Sdružením amerických právníků se skládá ze základních Zásad profesionálního chování právních zástupců, Etických norem a z Pravidel disciplinárního řízení. Většina států přijala normy a kodexy profesionální odpovědnosti vycházející z modelového kodexu Sdružení amerických právníků. V r. 1983 byl tento kodex nahrazen Modelovými pravidly profesionálního chování. Viz také Canon; Disciplinary rules; Model Rules of Professional Conduct.

Code pleading. Viz Pleadings.

Codex. Lat. Zákoník nebo sbírka zákonů. Rovněž kniha psaná na pergamenovém papíru.

Codex Gregorianus. Kodex Gregoriův. Sběrka císařských konstitucí, kterou sestavil v 5. století římský právník Gregorius. Obsahovala konstituce od Hadriána po Konstantina.

Codex Hermogenianus. Kodex Hermogeniův. Sběrka císařských konstitucí, kterou sestavil právník Hermogenes v 5. stol. n. l. Byla pouze dodatkem ke Gregoriově sbírce a obsahovala konstituce Diokleciánovy a Maximiliánovy.

Codex Justinianus. Kodex Justinianův. Sběrka císařských konstitucí, kterou sestavila skupina 10 osob, jmenovaných v r. 528 císařem Justinianem.

Codex Repetitae Praelectionis. (Justinianův kodex opakovaně probraný.) Nová Justinianova sbírka z r. 534, která se dochovala.

Codex Theodosianus. Sběrka, kterou sestavil císař Theodosius ml. v r. 438. 1 Bl. Comm.81. Obsahovala všechny tehdy platné císařské konstituce. Až do 12. století byla jediným sebráním římského práva, které se v západní Evropě považovalo za autentické; ve východní části Evropy se uznával a používal Justinianův kodex. 1 Bl. Comm. 81.

Codex Vetus. Stará sbírka. První vydání Justinianova kodexu, které se nedochovalo.

Codicil. Kodícil, dodatek k závěti, dovětek. Může vysvětlovat, měnit, přidávat, extrahovat, podmiňovat, omezovat a rušit ustanovení stávající vůle. Jeho účelem není naložit s celým dědictvím, ani to, aby obsahoval celou vůli zůstavitele, ani výslovné či nepřímé zrušení celé předcházející vůle. In re Crooke Estate, 388 Pa. 125, 130 A.2d 185, 187.

Codicillus. V římském právu neformální závět, dopis, který je dodatkem k závěti.

Codification. Kodifikace. Shromáždění a systematické uspořádání, obvykle podle předmětu, zákonů státu, nebo právních norem upravujících některou oblast práva nebo života, např. United States Code; Code of Military Justice; Code of Federal regulations; California Evidence Code. Výsledkem kodifikace je kodex, přepracovaný (novelizovaný) kodex nebo novelizované zákony. Viz také Compillation; Compiled statutes.

Coemptio. Jedna z forem uzavření manželství v Římě.

Co-emption. Skoupení veškerých zásob určitého zboží.

Co-equal. Rovný. Mít stejnou hodnotu, hodnost nebo postavení. Srovnatelný. State ex rel. Com'rs of Land Office v. Board of Com'rs of Nowata County, 166 Okl. 78, 25 P.2d 1074, 1077.

Coerce. Donutit k poslušnosti, vynutit si poslušnost násilím.

Coercion. Donucení, přinucení, nátlak silou, zbraněmi nebo hrozbou. General Motors v. Blevins, D. C. Colo., 144 F. Supp. 381, 384. Když se uplatňuje fyzická síla, jde o bezprostřední, přímý a pozitivní nátlak, aby jiná osoba vykonala něco proti své vůli. O konstruktivním, tedy dovoleném, ze zákona vyplývajícím nátlaku se mluví, když je osoba donucena vykonat to, co by o své svobodné vůli nevykonala. Dědické právo používá tento pojem ve významu potlačování vůle zůstavitele při výkonu závěti. Vynucení doznání může být duševní a tělesné, přičemž hlavní otázkou je, zda byl obviněný zbaven svobody volit mezi přiznáním, odmítnutím obvinění a odmítnutím vypovídat. Garrity v. State of N.J., U.S.N.J., 385 U.S. 493, 87 S. Ct. 616, 618, 17 L. Ed.2d 562. Trestným nátlakem (útlakem) se proviní ten, kdo se záměrem nezákonně omezit svobodu jednání jiného a k jeho škodě hrozí, a) že spáchá jakýkoli trestný čin, nebo b) že obviní jiného z trestného činu, nebo c) že poškodí dobré jméno nebo obchodní reputaci jiného, nebo d) že jako úřední osoba přijme nebo odvolá určitá opatření, nebo že zařídí, aby tak úřední osoba učinila. Modelový trestní zákoník, § 212.5 Viz také Duress; Extortion; Threat; Undue influence.

Co-executor. Spoluvykonavatel, např. závěti. Viz také Joint executors.

Cofferer of the queen's household. Pokladník královského dvora (když vládne královna). Druhá nejvyšší úřednická funkce na královském dvoře. Pokladník, který vyplácel mzdy, ukládal úkoly a řídil další úředníky.

Cogitationis poenam nemo patitur. Nikdo nesmí být trestán za své myšlenky.

Cognate offense. Analogický trestný čin. Provinění, které obsahuje některé znaky těžšího provinění ve stejné kategorii trestných činů. People v. Ross, 73 Mich. App. 588, 252 N.W.2d 526, 528.

Cognati. Lat. V římském právu pokrevní příbuzní z matčiny strany. 2 Bl. Comm. 235. Pokrevní příbuzenstvo přes ženy.

Cognatio. Lat. V římském právu pokrevní příbuzenstvo obecně. Příbuzenské vztahy přes ženy, na rozdíl od *agnatio* neboli příbuzenství přes muže. *Agnatio a patre sit, cognatio a matre.* Viz *Agnatio.* V církevním právu pokrevenství, na rozdíl od spřízněnosti.

Cognition. V římském právu příbuzenský vztah mezi dvěma osobami, které jsou spojeny pokrevně, nebo jsou členy jedné rodiny.

Civil cognition. Civilní příbuzenský vztah, např. vztah mezi adoptivním otcem a adoptovaným dítětem.

Mixed cognition. Smíšené příbuzenství, tj. pokrevní i rodinný příbuzenský vztah, např. mezi bratry ze stejného zákonného manželství.

Natural cognition. Přirozený příbuzenský vztah. Pouze pokrevní příbuzenství, které pochází z nemanželského spojení ve vedlejší rodové linii nebo u předků.

Cognatus. Lat. V římském právu příbuzný z matčiny strany. Příbuzenský vztah vůbec.

Cognitio. Ve starém anglickém právu uznání peněžitého trestu. Potvrzení o uznání pokuty. V římském právu řešení sporné věci soudem neboli slyšení případu.

Cognitiones. Distinkce. Vlajky, označení zbraně a další distinkce na uniformě.

Cognitionibus mittendis. V anglickém právu příkaz soudci civilního soudu, který má právo ukládat pokuty. Příkaz nařizoval soudci, aby potvrdil, že vybral pokutu, pokud to odmítá učinit. Dnes zrušen.

Cognitive. Poznávací. Proces poznávání, vytváření názorů pamatování a zdůvodňování — na rozdíl od volního nebo citového procesu.

Cognitor. V římském právu advokát nebo obhájce v soukromé při. Ten, kdo hájil věc přítomné osoby.

Cognizable. Podléhající soudní pravomoci, podléhající šetření a rozsuzování příslušným soudem. Samuel Goldwyn, Inc. v. United Artists Corporation, C.C.A. Del., 113 F.2d 703, 707. V trestním právu poznatelný, definovatelný, např. k tomu, aby bylo možno prohlásit složení vybrané skupiny porotců za neústavní, musí být definovatelné podle určitého znaku. Wilkins v. State, 16 Md. App. 587, 300 A.2d 411, 415. Obžalovaný musí prokázat, že porotu definuje a omezuje nějaký faktor, že se u všech členů skupiny projevuje v zásadě podobný přístup k určité otázce a že mezi členy poroty existuje takový společný zájem, který nepředstavuje zájem reprezentativního vzorku komunity. U.S. v. Gruberg, D.C.N.Y., 493 F. Supp. 234, 245.

Cognizance. Soudní pravomoc nebo její výkon nebo pravomoc soudit a rozhodovat spory; soudní projednávání věci. Uznání skutečnosti soudem. Slyšení případu. Doznání.

Claim of cognizance or of conusance. Viz *Claim of cognizance or of conusance.*

Cognizee. Strana, které byl uložen peněžité trest. 2 Bl. Comm. 351.

Cognizor. Ve starém převodním právu strana, která vybírá pokuty. 2 Bl. Comm. 350, 351.

Cognomen. V anglickém právu příjmení. Jméno, které se přidává k vlastnímu jménu, rodinné jméno. V římském právu třetí část jména, tj. jméno mužovy rodiny. První část jména (*praenomen*) bylo vlastní jméno osoby, druhá část (*nomen*) uváděla rod (*gens*), k němuž osoba patřila, a třetí část (*cognomen*) označovala jeho vlastní rodinu. K dalšímu rozlišení se z titulu nějaké události přidával ještě přídomek (*agnomen*).

Cognomen majorum est ex sanguine tractum, hoc intrinsecum est; agnomen extrinsecum ab eventu. Příjmení se odvozuje z krve předků a je vnitřní; přídomek vyplývá z nějaké události a je vnější.

Cognovit actionem. (Přiznal se.) Písemné uznání oprávněnosti žaloby žalovanou stranou. Musí se podat u soudu a nepřimo z něj vyplývá pravomoc vynést a vykonat rozsudek.

Cognovit judgment. Uznání rozsudku dlužníkem. Písemné zplnomocnění dlužníka k podání žaloby a vydání rozsudku proti němu v případě, že svůj dluh nezaplatí. Toto ustanovení z dluhopisu nebo dohody o půjčce umožňuje věřiteli nebo jeho právnímu zástupci dostavit se při neplnění k soudu a podat návrh na vydání soudního rozhodnutí proti dlužníkovi. V celé řadě států jsou taková ujednání zakázána, nebo aspoň silně omezena,

ovšem tam, kde jsou povolena, byla jejich ústavnost uznána soudně. D. H. Overmyer Co., Inc. v. Frick Co., 405 U.S. 174, 92 S. Ct. 775, 31 L. Ed.2d 124. Viz *Cognovit note*; *Judgment (Confession of judgment)*.

Cognovit note. Potvrzení o uznání dluhu. Úpis, který zplnomocňuje právního zástupce, aby uznal soudní rozhodnutí proti osobě nebo osobám, které takové potvrzení podepsaly. Jde o písemný souhlas dlužníka s tím, aby bylo vydáno soudní rozhodnutí proti němu, když nezaplatí včas to, co je uvedeno v úpisu. Takový rozsudek může využít kterýkoli držitel této listiny, která zneumožňuje uplatnění jakékoli obrany a odvolání ze strany podepsané osoby. Jones v. John Hancock Mut. Life Ins. Co., D. C. Mich., 289 F. Supp. 930, 935. Viz *Cognovit judgment*; *Judgment (Confession of judgment)*.

C.O.G.S.A. Viz *Carriage of Goods by Sea Act.* (Zákon o přepravě zboží po moři.)

Cohabitation. Soužití muže a ženy jako manžela a manželky. Vzájemné převzetí těch manželských práv a povinností jaké existují mezi párem, který uzavřel manželství, včetně, nikoli však nezbytně, sexuálních styků. Boyd v. Boyd, 228 Cal. App. 374, 39 Cal. Rptr. 400, 404. Viz také *Notorious cohabitation*; *Palimony*.

Cohabitation agreement. Kohabitační dohoda. Smlouva mezi mužem a ženou, kteří spolu pohlavně žijí v nemanželském svazku, která se týká majetkových a finančních vztahů mezi smluvními stranami. MN.ST. §§ 513.075, 513.076.

Cohaeredes una persona censentur, propter unitatem juris quod habent. Spoludědici se považují za jednu osobu z titulu jednoty svých práv.

Cohan Rule. Cohanovo pravidlo, odvozené z rozhodnutí ve věci *Cohan v. Commissioner.* Daňový poplatník je povinen doložit přesnými záznamy nebo dostatečnými důkazy svůj nárok na odpočet cestovních výloh, nákladů na reprezentaci a dary. Daňový zákoník § 274(d) z r. 1964; *Cohan v. Commissioner, C.C.A.N.Y., 39 F.2d 540.* Tam, kde odpočitatelné náklady daňových poplatníků nelze přesně určit, povoluje se odečíst 50 %. *Poletti v. C.I.R., C. A. Mo., 351 F.2d 345, 349.*

Co-heir. Spoludědic.

Co-heiress. Spoludědička. Žena, která dostane stejný díl pozůstalosti jako jiná žena.

Cohort analysis. Skupinová analýza. Metoda, která se v souvislosti s jednáním o žalobách ve věci diskriminace v zaměstnání používá ke zjišťování, zda k diskriminaci skutečně dochází. Zkoumá se skupina osob, které nastupovaly do pracovního poměru ve stejném čase a na stejné úrovni a porovnává se jejich platový a funkční postup v určitém časovém období. *Segar v. Smith, C.A., 738 F.2d 1249, 1285, 238 U.S. App. D.C. 103.*

Coif. Čapka. Titul, který dostávali členové privilegovaného řádu právníků, podle čapky, kterou nosili na hlavách. Nošení čapky se zpočátku zavedlo kvůli tomu, aby se zakryla "řeholní", tonzura praktických právníků, z nichž mnozí byli původně duchovními a duchovní stav opustili. Šlo o tenkou plátěnou pokrývku ve formě helmy. Materiál se později změnil na hedvábí a forma na kousek černé látky na vrcholu soudcovské paruky, podle níž se dnes rozlišují jednotlivé třídy právníků.

Order of the coif. Řád premiantů. Čestný studentský spolek, v němž byli studenti práv s vynikajícími studijními výsledky.

Coin. v. Razit mince. Tvarovat kousky kovu do předepsané formy, váhy a čistoty a označovat je státem stanovenými hodnotami a znaky tak, aby mohly obíhat jako peníze. Legal Tender Cases, 79 U.S. 457, 12 Wall. 457, 20 L. Ed. 287; Thayer v. Hedges, 22 Ind. 282. Vymýšlet slova nebo fráze.

Coin. n. Mince. Kovové peníze. Kousky zlata, stříbra nebo jiného kovu tvarované do předepsané formy, váhy a čistoty a označené vládou předepsanými hodnotami a znaky tak, aby mohly obíhat jako platidlo s pevnou hodnotou.

Coinage. Ražba. Ražení kovových peněz. Rovněž kovové oběživo.

Coinage clause. Klauzule o ražbě. Ustanovení v Ústavě USA, které dává Kongresu právo razit peníze. Článek I. § 8, odst. 5.

Coinsurance. Pojistná spoluúčast. Poměrné rozdělení rizika mezi pojišťovatele a pojišťovaného, které závisí na poměru mezi částkou pojištění a současnou hodnotou pojištěného majetku. Uplatní se jen tehdy, když je skutečná ztráta částečná a menší než je hodnota pojištění. Pojišťovatel odpovídá za ztrátu do výše pojištění. Pojistné smlouvy, které chrání proti požáru a škodě způsobené vodou často konkrétně stanoví, že majitel nemůže za ztrátu dostat celou pojistnou částku, pokud pojištění nepokrývá alespoň určité procento, obvykle 80 %, nákladů na obnovení majetku.

Coinsurance clause. Klauzule o spoluúčasti. Ustanovení v pojistné smlouvě o tom, aby vlastník majetku nesl pojistné náklady ve výši, která je stanovena ve smlouvě.

Coinsurer. Spolupojišťovatel. Pojišťovatel, který se podílí na ztrátách nabytých na základě pojistné smlouvy.

Coitus. Sexuální styk, soulož. Koitus. Kopulace.

Cojudices. Lat. V anglickém právu přísedící, kteří měli stejná práva jako ostatní soudci.

Coke's institutes. Viz Institutes.

COLA. Cost of Living Adjustment. (Úprava životních nákladů.) Viz Cost of living clause.

Cold blood. Chladnokrevně. V běžné řeči se užívá k charakteristice úkladné a úmyslné vraždy. Viz také Cool state of blood.

Cold water ordeal. Ordál studenou vodou. Boží soud, který se v minulosti používal pro obvyčejné lidi. Pod pažemi jim uvázali provaz a hodili je do řeky. Jestliže se před vytažením, což netrvalo dlouho, potopili až na dno, byli uznáni nevinnými, ovšem ti, kdo zůstali na hladině, byli shledáni vinnými, protože, jak se tvrdilo, voda je odmítla.

Colibertus. Ve feudálním právu osoby, které měly v nájmu pozemky s lenním břemenem, a které byly povinovány určitou službou ve prospěch pána. Jde o střední stav mezi nevolníky a svobodnými nájemci, jehož příslušníci měli lenní majetek v nájmu s podmínkou, že budou konat jisté služby. Údajně šlo o stejný stav jako *conditionales*.

Collaboration. Spolupráce. Obvykle se používá jako zrádná kolaborace s nepřítelem. Viz také Conspiracy.

Collapsible corporation. Korporace „na zhroutení“. Korporace, která slouží především k výrobě, výstavbě nebo k nákupu majetku, a která prodá své akcie ještě

před realizací podstatné části zdanitelného příjmu, aby tak akcionáři mohli realizovat zisk. Daňový zákoník §§ 337(c), 341(b)(1). Tato ustanovení Daňového zákoníku brání předem plánovanému zneužití korporace k přeměně běžného příjmu na kapitálový zisk.

Collapsible partnership. Obchodní společnost „na zhroutení“. Obchodní společnost založená s úmyslem zrušit ji ještě před realizací příjmu. Ovšem peněžní částka objektivní tržní hodnoty majetku, kterou obdrží převádějící společník výměnou za celý nebo část svého podílu v obchodní společnosti, jakož i vynálezy, které patří obchodní společnosti, a které značně zhodnotily svou cenu, se budou považovat za částku realizovanou z prodeje nebo převodu majetku, která není kapitálovým ziskem. Daňový zákoník § 751(a).

Collateral. n. Záruka jako zajištění pohledávky. Jde o dodatečné zajištění plnění hlavního závazku. Jde o nepřímý, průvodní závazek. Shaffer v. Davidson, Wyo., 445 P.2d 13, 16. Majetek, který podléhá zástavnímu nároku. Zahrnuje půjčky, smluvní práva a prodané cenné papíry. Jednotný obchodní zákoník (Uniform Commercial Code) § 9—105(c). Viz také Collateral security.

Collateral. adj. Postranní, paralelní, souběžný. Nikoli přímý. Dodatečný, průvodní, vedlejší, pomocný, sekundární. Příbuzný z vedlejší rodové linie. Viz Consanguinity; Descent; Estoppel; Guaranty; Issue; Limitation; Negligence; Power; Proceeding; Warranty. Viz rovněž Pledge; Security.

Collateral act. Zástavní akt. Zastaralý název jakéhokoli úkonu (kromě platby peněz), kterým se jako zajištění poskytoval úpis, kauce, písemná záruka atd.

Collateral actions. Průvodní žaloby. Žaloba, která jen doplňuje jinou žalobu. Viz Collateral attack.

Collateral ancestors. Předkové z vedlejší linie. Slovní spojení, které se někdy používá k pojmenování strýců, tet a dalších předků, kteří nejsou přímými předky.

Collateral assignment. Převod záruky. Převod majetku, který se stává zajištěním půjčky.

Collateral assurance. Dodatečná záruka. Záruka, která se poskytne mimo hlavní záruku nebo samotnou smlouvu.

Collateral attack. Průvodní napadení. Co se týče soudního řízení, jde o pokus vyhnout se mu nebo popřít jeho platnost či účinek prostřednictvím paralelního řízení, s nímž se v zákoně nepočítá. May v. Casker, 188 Okl. 448, 110 P.2d 287, 289. Napadnutí rozsudku jinak než žalobou nebo zahájením řízení, jehož cílem by bylo zpochybnění nebo zrušení rozsudku, neboli, řečeno afirmativně, paralelní napadení rozsudku podáním žaloby nebo zahájením řízení, jehož cílem je něco jiného než zpochybnění nebo zrušení rozsudku. Travis v. Travis' Estate, 79 Wyo. 329, 334 P.2d 508, 510. Srovnej Direct attack.

Collateral consanguinity. Pokrevní příbuzenstvo z vedlejší linie. Příbuzní z vedlejší linie, s nimiž má osoba společného předka. Viz také Collateral heir.

Collateral contract. Paralelní smlouva. Smlouva uzavřená před nebo současně s jinou smlouvou. Jestliže je ústní a není v rozporu s písemnou smlouvou, je přípustná u soudu jako důkaz. High Knobb Inc. v. Allen, 205 Va. 503, 138 S.E.2d 49.

Collateral covenant. Úmluva v právním úkonu učiněném písemně či v listině opatřené pečeti, která se netýká převáděného nemovitého majetku.

Collateral estoppel doctrine. Doktrína nepřímé překážky. Již vydaný rozsudek řešící spor mezi dvěma stejnými stranami na základě jiné žaloby, je žalobní překážkou pro ty sporné záležitosti, kterých se vydaný rozsudek týká. E.I. duPont de Nemours & Co. v. Union Carbide Corp., D. C. Ill., 250 F. Supp. 816, 819. Když byla sporná věc definitivně rozhodnuta pravomocným rozsudkem, nelze o stejné právní otázce mezi dvěma stejnými stranami rozhodovat v dalším sporu. City of St. Joseph v. Johnson, Mo. App., 539 S.W.2d 784, 785. Aby bylo možno stanovit, že něco představuje překážku uplatnění žalobního nároku mezi dvěma stejnými stranami nebo jejich zástupci, musí se toho příslušná strana dovolat a dokázat to. Fed. pravidla civilního řízení 8(c). Vztahuje se na trestní věci. Ashe v. Swenson, 397 U.S. 436, 443—444, 90 S. Ct. 1189, 1194, 25 L. Ed.2d 469.

Offensive and defensive collateral estoppel. Ofenzivní a defenzivní nepřímá překážka. Ofenzivní nepřímou překážku využívá žalující, aby zabránil novému projednávání otázek, v nichž již soud rozhodl v neprospěch obžalovaného ve sporu mezi obžalovaným a jinou žalující stranou. Defenzivní nepřímá překážka naopak brání žalujícímu podat opět žalobu ve věci, v níž již předtím prohrál ve sporu s jiným obžalovaným. Collins v. Seaboard Coastline R. Co., C. A. Ga., 681 F.2d 1333, 1334. Viz také Administrative estoppel; Defensive collateral estoppel; Direct estoppel; Issue preclusion; Judicial estoppel; Res (Res judicata); Verdict, estoppel by.

Collateral facts. Průvodní okolnosti. Skutečnosti, které nejsou součástí sporu, které přímo nesouvisejí s hlavní spornou otázkou.

Collateral fraud. Nepřímý podvod. Viz Fraud.

Collateral heir. Dědic v nepřímé linii. Dědic, který není přímým potomkem zůstavitele, ale který pochází z vedlejší příbuzenské linie, např. z linie jeho bratra, sestry, strýce, tety, synovce, neteře nebo bratrance. Ferraro v. Augustine, 45 Ill. App.2d 295, 196 N.E.2d 16, 19.

Collateral impeachment. Nepřímá obžaloba. Viz Collateral attack.

Collateral inheritance tax. Daň z nepřímého dědictví. Daň vybíraná z nepřímého převodu majetku ze závěti nebo ze zákona.

Collateralis et socii. Někdejší titul soudců ekvitního soudu.

Collateral issues. Vedlejší otázky. Otázky, které přímo nesouvisejí s projednávanými záležitostmi.

Collateral kinsmen. Příbuzní z vedlejší linie. Osoby, které mají společného předka, ale nejsou v přímé linii.

Collateral line. Vedlejší, kolaterální, příbuzenská linie. Viz Descent.

Collateral loan. Zajištěná půjčka. Půjčka zajištěná zástavou konkrétního majetku.

Collateral matter. Průvodní záležitost. Na základě „průvodní“ nebo „vedlejší“ záležitosti nelze podat žalobu, jestliže nebyla zdůvodněna žaloba v hlavní sporné záležitosti. State v. Oswalt, 62 Wash.2d 118, 381 P.2d 617, 618.

Collateral mortgage. Dodatečná zajišťující hypotéka. Hypotéka, která není určena k přímému zajištění dluhu,

ale k zajištění již poskytnuté zástavy. McLendon v. Brewster, La. App., 286 So.2d513, 516.

Collateral negligence. Viz Negligence.

Collateral note. Zajištěná půjčka. Půjčka zajištěná zástavou konkrétního majetku.

Collateral order doctrine. Doktrína dodatečného rozsudku. Doktrína, která umožňuje odvolání proti rozsudku, který dosud nenabyl právní moci, a který řeší otázky, jež absolutně nesouvisejí s meritem žaloby. Při odvolání se vydá konečný rozsudek o meritu věci, proti němuž se již nelze odvolat. Clemence v. Clemence, 8 Kan. App.2d 377, 658 P.2d 368.

Collateral promise. Průvodní závazek. Podpurný nebo dodatečný slib, přičemž hlavní a původní závazek zůstává v platnosti. Závazek, kterým zavazující se osoba poskytne dodatečnou záruku. Zavazující se osoba nezískává z něho žádný prospěch a původní dlužník je pořád odpovědný za dluh. Průvodní závazek spadá pod zákonná ustanovení o podvodu a musí mít písemnou formu. Dolin v. Colonial Meadows, Ltd., D.C.W.V., 635 F. Supp. 786, 788.

Collateral relatives. Příbuzní z vedlejší linie. Blízcí příbuzní, kteří ovšem nejsou v přímé dědické linii, např. sestřenice. Viz také Collateral heir.

Collateral security. Dodatečné zajištění. Zajištění, které se poskytuje jako dodatečné, sekundární zajištění k přímé záruce. Jeho smyslem je garantovat platnost záruky nebo plnění, takže když se nepodaří zahojit na úkor přímé záruky, může se věřitel obrátit na dodatečnou záruku. Paralelní záruka za dluh jiné osoby, která je sekundární vůči primární záruce dluhu. Shaffer v. Davidson, Wyo., 445 P.2d 13, 16.

Collateral source rule. Pravidlo paralelního zdroje. Toto pravidlo říká, že když poškozená osoba dostane náhradu ze zdroje, nezávislého na pachateli, nesmí se tato platba odečíst od náhrady škod, kterou by jinak dostala od pachatele. Kirtland & Packard v. Superior Court for County of Los Angeles, 59 Cal. App.3d 140, 131 Cal. Rptr. 418, 421. Jinými slovy, ten kdo je obviněn z protiprávního jednání, nesmí mít prospěch z toho, že žalující dostal z titulu jeho přestupku peníze z jiného zdroje, např. ze zdravotního pojištění.

Collateral trust bonds. Obligace zaručená složením jistoty. Obligace jedné korporace, které jsou zajištěné tím, že tato korporace drží obligace nebo úpisy jiné korporace.

Collateral warranty. Paralelní záruka. Obecně se vztahuje na transakce s nemovitostmi, v nichž třetí osoba ručí za vlastnický titul a záruka tudíž přechází jen s adresátem závazku, nikoli s nemovitostí.

Collatio bonorum. Lat. V římském právu povinnost dědice vrátit do společné pozůstalosti dary, které od zůstavitele dostal za jeho života. Sloučení dědictví do jednoho společného fondu. Nastává, když se peníze, které otec za živa daroval synovi nebo dceři, dají do jednoho „hrnce“ (*hotchpot*) a pak se rovným dílem rozdělí mezi dědice. Viz Collation.

Collation. Kolace textu. Srovnání kopie s originálem, s cílem zjistit věrnost kopie. Rovněž zpráva úředníka, který srovnání provedl. Vrácení částek, které zůstavitel věnoval za svého života svým dětem, do společné pozůstalosti, s cílem rozdělit celé dědictví v souladu s dědickým právem. Synonymem je „hotchpot“. V římském právu.

ském právu šlo o fiktivní nebo skutečné vrácení předem vyplacených částí dědických podílů, s cílem rozdělit celou pozůstalost zákonným dědicům. Základem této doktríny je právní domněnka, že záměrem zůstavitele byla absolutní rovnost dědiců při konečném rozdělování jeho majetku, a že dary, které dědicům poskytl za svého života, byly pouze vyplacením částí dědických podílů, takže při konečném rozdělení jeho dědictví měl zůstavitel v úmyslu obnovit rovnost mezi dědici.

Collatione facta uni post mortem alterius. Příkaz nařizující civilním soudcům, aby vydali příkaz biskupovi, aby biskup místo úředníka, který byl jmenován Korunou, přijal úředníka jiného, jelikož na trůnu došlo ke změně.

Collatione heremitagii. Ve starém anglickém právu příkaz, kterým král pověřoval úředníka správou pustevny.

Collation of seals. Otištění pečeti tak, že jeden otisk je na rubu druhého. Porovnání pečeti.

Collation to a benefice. Obsazení církevního úřadu. V církevním právu situace, kdy je biskup současně osobou, která má jmenovat, a osobou, která má doporučovat; tudíž nemůže duchovního doporučit sám sobě. Věc vyřeší jedním aktem doporučení a jmenování. 2 Bl. Comm. 22.

Collatio signorum. Ve starém anglickém právu porovnání pečeti nebo podpisů. Metoda zjišťování pravosti pečeti, při níž se zkoumaná pečeť porovná s pečetí, která je určité pravá.

Collect. Shromáždit roztroušené věci. Inkasovat. Sebrat, vybrat. Obdržet platbu. Inkasovat dluh nebo pohledávku znamená dostat platbu buď osobním vymáháním nebo soudní cestou.

Collectible. Inkasovatelný (dluh, pohledávka).

Collecting bank. Inkasující banka. Kterákoliv banka kromě banky plátce, která inkasuje např. šek. Jedn. obch. zák. § 4–105(d).

Collection. Inkaso. Proces, při němž inkasní příkaz přichází do banky plátce. Jednotný obchodní zákoník, čl. 4. Viz také Collection indorsement.

Collection indorsement. Inkasní indosace. Rubopis na cenném papíru, který má restriktivní povahu, protože se již dále nedá prodávat kvůli formulaci „k inkasu“, „k uložení“, „vyplatte kterékoli bance“ a pod. Jedn. obch. zák. § 3–205(c). Viz také For collection.

Collection item. Inkasní položka. Částka, kterou si banka vezme z účtu svého zákazníka a podrží si ji až do obdržení platby za dotýčnou položku. Za inkasní položku se obvykle považuje např. dokumentární směnka.

Collection of illegal fees. Inkaso nezákonných poplatků. Výběr poplatků státním úřadem nad úroveň stanovenou v zákoně. Viz Extortion.

Collective bargaining. Jednání o kolektivní smlouvě. Podle Zákona o pracovních vztazích (National Labor Relations Act) jde o proces, na jehož konci je kolektivní smlouva mezi zaměstnavatelem a zmocněnými zástupci zaměstnaneckých odborů o mzdách, pracovní době a dalších pracovních podmínkách. Zákon vyžaduje, aby při kolektivním vyjednávání strany k sobě přistupovaly otevřeně a upřímně se snažily překonat překážky, které mezi nimi leží, s cílem upevnit pracovní právní vztahy a předejít narušování volného podnikání. Zákon o pra-

covních vztazích § 8(5), 29 U.S.C.A. § 158(5). Rapid Roller Co. v. National Labor Relations Board, C.C.A.7, 126 F.2d 452, 460. Jednání mezi zaměstnavatelem a organizovanými zaměstnanci, nikoli jednání s jednotlivci, s cílem stanovit po společné dohodě podmínky zaměstnání. Viz také Area bargaining; Labor dispute; Sixty-day notice.

Collective bargaining agreement. Kolektivní smlouva. Dohoda mezi zaměstnavatelem a odborovou organizací, která upravuje pracovní podmínky. Společný a nerozdílný závazek členů odborů, který podepisují zplnomocnění představitelů, a který stanoví vzájemná práva a povinnosti zaměstnavatele, zaměstnanců jako kolektivu a odborové organizace. Lze ji proti odborové organizaci i z její strany vynutit v případech, kdy se věc týká všech členů odborové organizace nebo velké skupiny jejích členů, zvláště těch, kteří jsou zaměstnanci druhé smluvní strany. Bogue Elec. Co. v. Board of Review of Division of Employment Sec. of Dept. of Labor and Industry, 21 N.J. 431, 122 A.2d 615, 618. Viz také Collective labor agreement; Trade agreement.

Collective bargaining unit. Subjekt jednání o kolektivní smlouvě. Všichni zaměstnanci jednoho zaměstnavatele, pokud zaměstnanci některé divize nebo oddělení nehlasovali jinak. Re International Ass'n of Machinists, 249 Wis. 112, 23 N.W.2d 489.

Collective labor agreement. Kolektivní (odvětvová) smlouva. Rovněž pod názvem „trade agreement“. Smlouva mezi skupinami zaměstnanců obvykle organizovaných v odborech na jedné straně a skupinou zaměstnavatelů nebo korporací na druhé straně o mzdách a pracovních podmínkách. Viz také Collective bargaining agreement.

Collective mark. Kolektivní značka. Obchodní známka nebo služební odznak, který 1) používají členové družstva, sdružení či jiné kolektivní skupiny nebo organizace, nebo 2) kterou hodlá družstvo, sdružení či jiná kolektivní skupina nebo organizace v dobré víře používat v obchodě a požádá o její registraci podle Zákona o obchodních známkách. Tento termín zahrnuje i odznaky, které označují členství v odborech, svazu, sdružení či jiné organizaci. 15 U.S.C.A. § 1127.

Collective work. Kolektivní dílo. Zákon o autorských právech definuje „kolektivní dílo“ jako periodickou publikaci, antologii nebo encyklopedii, které byly vytvořeny sloučením práce jednotlivých přispěvatelů do jednoho kolektivního díla. Zákon o autorských právech (Copyright Act), 17 U.S.C.A. § 101. Viz také Compilation.

Collect on delivery. Na dobírku. Viz C.O.D.

Collector. Výběrčí. Osoba jmenovaná nebo oprávněná k výběru daní a jiných odvodů, např. výběrčí daní, výběrčí cel atd. Inkasant — osoba, kterou věřitel pověřil inkasováním jeho pohledávek.

Collector of decedent's estate. Výběrčí nevyřízených pohledávek z dědictví. Osoba, kterou dědický soud dočasně pověřil inkasem nájmu, aktiv, úroků, splatných pohledávek atd. z pozůstalosti zemřelé osoby, a která rovněž vyřizuje všechny finanční záležitosti související s pozůstalostí. Soud výběrčího jmenuje tehdy, když se zdlouhavě táhne soudní spor o potvrzení závěti. Jeho povinnosti končí jmenováním vykonavatele nebo správce pozůstalosti.

Collega. V římském právu osoba vybavená společnými pravomocemi s někým jiným. Kolega, společník.

Collegatarius. Lat. Spoulodkazovník.

Collegatary. Spoulodkazovník. Osoba, která byla společně s dalšími osobami obdařena týž odkazem.

College. Organizované společenství nebo sdružení lidí, uznávané zákonem, kteří jsou vybaveni pravomocí spolupracovat v zájmu podpory společného cíle nebo provádění nějaké speciální funkce, která může mít vzdělávací, politický, církevní nebo vědecký charakter. Shromáždění kardinálů v Římě se nazývá „college“ (kolegium). Ve Spojených státech se shromáždění volitelů, kteří volí prezidenta, nazývá „electoral college“ (v.t.). V běžné řeči se tento výraz nejvíce používá pro vzdělávací zařízení, které vyučuje humanitním, nikoli technickým vědám, a které připravuje studenty na budoucí povolání. V rámci univerzit a jejich fakult mají tyto školy i právo udělovat akademické tituly. V Anglii zejména ve významu „fakulta“, přičemž několik „colleges“ tvoří „university“. Rovněž občanské sdružení nebo společenství, jehož členové mají z rozhodnutí krále (královny) jistá privilegia příp. příjmy.

Collegia. V římském právu cechy, nebo stavovské spolky.

Collegialiter. Z postavení právnické osoby.

Collegiate church. Kolegiální chrám. V anglickém církevním právu kostel postavený pro společenství děkana, případně jiného funkcionáře, který mu stojí v čele a světských duchovních, jako jsou kanovníci nebo prebendáři a tomuto společenství věnovaný (např. Westminster a Windsor). Takový chrám není podřízen katedrále (biskupskému sídlu).

Collegium. Lat. V římském právo mělo toto slovo mnoho různých významů: shromáždění, společnost, shromáždění biskupů, armáda, společenská vrstva. Hlavní význam byl ovšem sdružení jednotlivců stejného postavení nebo sdružení osob v zájmu provádění podnikání. Někdy i „spolek“, např. „tres faciunt collegium“ (1 Bl. Comm. 469), avšak správnější název pro spolek je „universitas“.

Collegium ammiralitatís. Admirální společnost.

Collegium est societas plurium corporum simul habitantium. Společenství je společnost několika osob, které spolu bydlí.

Collegium illicitum. Nepovolené společenství. To, které zneužilo svá práva, nebo se schází za jiným účelem než je stanoveno v jeho zakládající listině.

Collegium licitum. Přípustné, dovolené společenství. Společenství lidí, kteří se spojili za určitým užitečným cílem či podnikáním, které může jednat jako jedna osoba.

Collide. Srazit se, dostat se do kolize. Collins v. Leahy, Mo. App., 102 S.W.2d 801, 809. Viz Collision.

Colligendum bona defuncti. Viz Ad colligendum, etc.

Collision. Srážka, kolize dvou předmětů, z nichž jeden může stát. Tento termín implikuje náhlý kontakt pohybujícího se tělesa s překážkou v dráze jeho pohybu, bez ohledu na to, zda jsou obě tělesa v pohybu nebo zda jedno z nich stojí.

Collistrigium. Pranýř.

Collocation. Uspořádání. Ve francouzském právu seřazení nebo sestavení pořadí věřitelů pozůstalosti, v němž budou na základě zákona vyplaceni.

Colloquium. Součást žaloby ve věci pomluvy. Jde o tvrzení, že napadnuté výrazy „se týkaly žalujícího“ Tvrzení, že dotčené výrazy byly použity v takových souvislostech, které přidávají jinak neutrálním slovům zvláště urážlivý význam.

Collusion. Koluze, tajné srozumění. Domluva mezi dvěma či více osobami o tom, že někoho zbaví jeho zákonných práv nebo že dosáhnou určitého právem zakázaného cíle. Předpokládá existenci určitého podvodu, použití podvodných prostředků anebo zákonných prostředků k nezákonnému cíli. Tomuyosu v. Golden, 81 Nev. 140, 400 P.2d 415, 417. Tajná domluva nebo srozumění mezi nejméně dvěma osobami za podvodným a nepoctivým cílem. Viz Conspiracy.

V řízení o rozvod znamená koluze domluvu mezi manželem a manželkou o tom, že se jeden z nich dopustí nebo bude předstírat či u soudu tvrdit, že se dopustil jednání, které zaviní příčinu k rozvodu, za tím účelem, aby tomu druhému dosažení rozvodu usnadnil. Znamená však také tichý souhlas nebo srozumění při zahájení a vedení soudní pře, jako tam, kde je smlouva o vzájemné pomoci při dovedení pře až k rozsudku. Bizik v. Bizik, Ind. App., 111 N.E.2d 823, 828. Po vydání zákonů o rozvodu „bez viny“ ve většině států USA nejsou už koluzní dohody či ujednání nutné.

Collusive action. Koluzní žaloba. Žaloba, která nespočívá na skutečné kontroverzi mezi stranami, nýbrž je podána s cílem opatřit si rozhodnutí v právní otázce pro uspokojení zvědavosti nebo pro urovnání práv třetích osob, které nejsou stranami. Takové žaloby nebudou brány v úvahu, neboť soudy rozhodují pouze „případy a spory“. City and County of San Francisco v. Boyd, 22 Cal.2d 685, 140 P.2d 666, 669, 670. Viz také Collusion.

Collusive joinder. Viz Joinder.

Collybista. Penězoměnc. V kontinentálním právu penězoměnc; obchodník s penězi.

Collybum. Směna. V kontinentálním právu směna.

Colne. Účet. V saském a starém anglickém právu účet či výpočet.

Colonists. Kolonisté. Osadníci. Osoby, které se vystěhovaly ze své vlasti, aby se usadily jinde, ale své vlasti zůstávají věrné.

Colonus. Kolón. Ve starém evropském právu rolník; nižší tenant, který obdělával lordovu půdu. Výraz římského původu, který odpovídal saskému *ceorl*.

Colony. Kolonie. Závislé politické společenství, sestávající z množství občanů stejné země, kteří se z ní vystěhovali do jiné země a zůstávají poddanými své vlasti. Území, které je spojeno s jinou zemí, známou jako vlast, politickými a ekonomickými pouty; např. državy a závislé země britské Koruny (např. třináct původních kolonií v USA).

Colonial charter. Koloniální charta. Listina, vydaná koloniální vládou, která dovoluje provozovat činnost v obchodě, škole nebo vyšším školství, jako byly charty udělené Anglii institucím nebo podnikům v USA před válkou za nezávislost.

Colonial laws. Koloniální právo. Soubor zákonů, které platily ve třinácti původních koloniích v USA před Prohlášením nezávislosti.

Color. Zdání; zástěrka. Zjevení, zdání či *simulacrum*, na rozdíl od toho, co je skutečné. *Prima facie* nebo zjevné

právo. Odtud klamné zdání; zdánlivý, předstíraný, zastírající nedostatek reality; přetvářka nebo výmluva. Viz také Colorable.

Při plaidoyer jde o žalobní důvod, jehož existenci u protistrany jedna ze stran ve sporu ve svém přednesu připouští a který je tak podán, že se jeví jako právoplatný, ale ve skutečnosti je právně nedostatečný. Výraz starověkých řečníků, brzy přejetý do jazyka plaidoyer. Bylo to zjevné právo neboli právo *prima facie*; a smysl pravidla, že přednesy stran, založené na „confession and avoidance“ (viz tam) musí uvést „color“, spočíval v tom, že strana ve svém přednesu musí přiznat fakta uváděná v její neprospěch alespoň v takovém rozsahu, že připustí u protistrany nějaký zjevný nárok, který pak musel být napaden a zbaven účinnosti tvrzením nových skutečností. „Color“ byl buď výslovný, to jest obsažený v plaidoyer, nebo nepřímý, který přirozeně vyplýval z jeho konstrukce. Wheeler v. Nickels, 168 Or. 604, 126 P. 2d 32, 36.

Colorable. Zdánlivý; zřejmý; zjevný. To, co je pouhé zdání a nikoliv skutečnost, kterou předstírá, odtud pak padělaný, fingovaný, předstírající pravost. Windle v. Flinn, 196 Or. 654, 251 P.2d 136, 146.

Colorable alteration. Zdánlivá úprava. Taková úprava, která nepředstavuje skutečnou či podstatnou změnu, nýbrž je provedena pouze jako způsob obcházení patentového nebo autorského práva.

Colorable cause or invocation of jurisdiction. Zjevný spor nebo dovolávání se jurisdikce. V souvislosti s žalobami pro křivé obvinění znamená tento pojem, že se zjevně oprávněná osoba dostavila před soud a podala pod přísahou a písemně žalobu, uvádějíc určité skutečnosti, které v souvislosti s jinými skutečnostmi zakládají trestný čin nebo se dají k němu přirovnat.

Cororable claim. Zjevný nárok. V konkursním právu nárok, uplatněný tím, kdo zadržuje majetek úpadce jako zmocněnec nebo uschovatel; nárok, vůči kterému z právního hlediska neexistuje odporovatelnost. Viz také Color.

Colorable imitation. Zjevné napodobení. Ve známkovém právu tento výraz označuje napodobení tak věrné nebo důmyslné, aby záměrně oklamalo obyčejné osoby.

Colorable transaction. Zdánlivá transakce. Transakce vyvolávající zdání, které neodpovídá skutečnosti, a obvykle zdání, které má něco zatajit nebo někoho klamat.

Colored. Barevný. Tento výraz je obecně užíván v Americe v takových spojeních jako „barevné osoby“, „barevná rasa“, „barevní lidé“ a tak podobně, pro označení černochů nebo osob africké rasy, včetně osob se smíšenou krví, narozených z černošských předků.

Colore officii. Lat. Zdánlivě oprávněně; pod rouškou úřadu. Úkony úředníka, k nimž není ze svého úřadu oprávněn, nicméně jsou učiněny v takové formě, která budí dojem, jako by byly provedeny ke splnění úřední povinnosti a z moci úřední. Viz také color of office.

Color of authority. Zdání pravomoci. Zdání nebo předpoklad, že jednání veřejného úředníka je podloženo jeho pravomocí, přičemž tento předpoklad je odvozen z jeho zjevného postavení v úřadě nebo ze soudního nebo jiného příkazu v jeho ruce, zjevně platného a řádného. Viz color of law; Color of office.

Color of law. Zdání legality. Jednání zdánlivě legální je předstírání nebo zdání zákonného práva bez opodstatnění. Zneužití moci plynoucí ze zákona, umožněné pouze tím, že provinilec jedná zdánlivě po právu. Atkins v. Lanning, D.C. Okl., 415 F.Supp. 186, 188.

Je-li užíván v souvislosti s federálními zákony USA o občanských právech nebo s trestním právem, je tento výraz synonymní s pojmem „zásah státu“ (state action, viz tam) podle XIV. Dodatku k Ústavě USA, Timson v. Weiner, D.C. Ohio, 395 F.Supp. 1344, 1347; znamená předstírání legality a zahrnuje úkony, které činí úředníci při plnění svých úředních povinností, Thompson v. Baker, D.C. Ark., 133 F.Supp. 247; U.S.C.A. 1983. Viz Tort (Constitutional tort).

Jednání soukromých osob může být „zdánlivě podle práva“ či „pod rouškou práva“ státu ve smyslu 42 U.S.C.A (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 1983, upravujícího zbavení občanských práv, připisuje-li se tomuto jednání značná spoluodpovědnost státu. Wagner v. Metropolitan Nashville Airport Authority, C. A. Tenn., 772 F. 2d 227, 229.

Jednání „zdánlivě podle práva“ či „pod rouškou práva“ státu USA zahrnuje nejenom úkony, učiněné státními úředníky v rámci nebo v mezích jejich zákonné pravomoci, ale také úkony, učiněné bez zákonné pravomoci anebo nad její rámec; podmínkou pro to, aby nezáonné jednání úředníka bylo učiněno „pod rouškou práva“ je, že toto nezáonné jednání musí být provedeno tak, že úředník předstírá, že jedná ke splnění svých úředních povinností; to znamená, že nezáonný akt musí spočívat ve zneužití pravomoci, kterou má státní úředník jen díky svému postavení; a nezáonné úkony musí být takové povahy či charakteru a být provedeny za takových okolností, že by k nim nebylo mohlo dojít jinak, než díky skutečnosti, že osoba, která se jich dopustila, byla úředníkem a vykonávala svou úřední pravomoc nad rámec zákonného oprávnění. 42 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 1983.

Color of office. Předstírání úředního oprávnění provést úkon někým, kdo žádné takové oprávnění nemá. Kiker v. Pinson, 120 Ga. App. 784, 172 S.E. 2d 333, 334. Jednání „pod rouškou“ úřadu je úkon úředníka, který si osobuje oprávnění provést úkon z titulu svého úřadu, přičemž tento úřad mu žádnou takovou pravomoc nevěřil. Maryland Cas. Co. v. McCormack, Ky., 488 S.W. 2d 347, 352. Viz také Color of law.

Color of state law. Viz Color of law.

Color of title. Zjevný právní titul. Zdání či *simulacrum* právního titulu. Také se užívá označení „zřejmý titul“. Skutečnost, která stojí mimo jednání nebo pouhou vůli nárokovajícího, budící na první pohled zdání, že jeho právní titul k pozemku podporuje, ale která pro nějakou vadu ve skutečnosti nevede k jeho potvrzení. Howth v. Farrar, C.C.A. Tex., 94 F 2d 654, 658. To, co se jeví nebo zdá se být právním titulem, ale ve skutečnosti nebo podle práva jím není. McCoy v. Lowrie, 42 Wash. 2d 24, 253 P 2d 415, 418. Úřední listina uvádějící postu-pitele a nabyvatele a obsahující popis pozemků, které mají být převedeny, a příslušný text o převodu, představuje zjevný právní titul na uvedené pozemky. Účelem takové listiny je převod titulu, ale jelikož nemá z nějakého důvodu takový účinek, stává se pouze zjevným titulem nebo zdáním právního titulu.

Color of Title Act. Zákon o zjevném titulu. Federální zákon USA, který dává ministru vnitra právo vydat dekret na pozemek s výjimkou nerostů tomu, kdo jej na určitou dobu obsadil na základě zjevného titulu, a to za stanovenou peněžní částku. 43 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) §§ 1068—1068B.

Com. Zkratka pro „company“ (společnost) nebo „Commonwealth“ (společenství).

Co — maker. Ručitel. Ručitel na půjčku.

Combarones. Baroni. Ve starém anglickém právu baroni; spoluobčané; občané nebo svobodní obyvatelé Cinque Ports, kdysi nazývaní „baroni“; výraz „combarones“ je užíván v tomto smyslu v listině, kterou Jindřich III. udělil baronům přístav Fevresham.

Combat. Boj. Násilné střetnutí mezi dvěma nebo více osobami; bitva; souboj. Bojovat s někým; zápasit proti někomu.

Mutual Combat. Souboj. Takový boj, pokud k němu dojde na základě patřičné provokace, mění kvalifikaci usmrcení, spáchaného smrtící zbraní, z vraždy na zabití a je definován jako boj, do něhož obě strany vstupují dobrovolně nebo v němž dvě osoby po náhlé hádce a horkokrevně bojují spolu za rovných podmínek. People v. Matthews, 21 Ill. App. 3d 249, 314 N.E. 2d 15, 18.

Combaterrae. Údolí. Údolí nebo dolina mezi dvěma kopci.

Combe. Rokle. Malé nebo úzké údolí.

Combination. Spojení. Dohoda či sdružení dvou nebo více osob pro dosažení určitého společného cíle. Albrecht v. Herald Co., C.A. Mo., 367 F.2d 517, 523. Viz Joint venture. Je-li užít v trestněprávních souvislostech, znamená tento pojem spiknutí nebo spolčení k nezáonným nebo násilným činům. Viz Conspiracy.

Combination in restraint of trade. Spojení za účelem omezení obchodu. Ujednání či dohoda mezi dvěma nebo několika osobami ve formě smlouvy, trustu, kartelu, holdingové společnosti nebo jiného sdružení za účelem nedovoleného omezení soutěže, monopolizace obchodu a trhu s určitými výrobky, kontroly jejich výroby, distribuce a cen nebo jiného zasahování do volného obchodu, a to bez zákonného oprávnění. Taková spojení Shermanův protitrustový zákon (Sherman Antitrust Act) zakazuje. Viz také Clayton Act; Sherman Antitrust Act.

Combination patent. Kombinační patent. Patenty, v nichž nárokován vynález spočívá spíše ve specifické kombinaci nebo uspořádání prvků, než v prvcích samotných. Kinnear—Weed Corp. v. Humble Oil & Refining Co., D. C. Tex., 150 F. Supp. 143, 162. Takový patent, ve kterém žádná část nebo komponent nejsou nové ani nejsou nárokovány jako nové, a není nová ani žádná část kombinace menší než ta, která je nárokována jako celek, ani se netvrdí, že dosahuje daného výsledku. Borden, Inc. v. Occidental Petroleum Corp., D. C. Tex., 381 F. Supp. 1178, 1202.

Combustio. Upálení. Ve starém anglickém právu trest, který stíhal odpadlíky.

Combustio domorum. Spálení domů. Žhářství. 4 Bl. Comm. Blackstone's Commentaries on the Laws of England (Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie) 272.

Combustio pecuniae. Žhání peněz. Stará metoda zkoušení znehodnocených nebo falešných peněz, odvedených do státní pokladny, jejich roztavením.

Come. Přijít. Představit se; dostavit se před soud.

Comes, v. Přichází. Slovo užívané při obhajobě pro označení přítomnosti obžalovaného před soudem.

Comes, s. Lat. Průvodce. Stoupenec, společník nebo průvodce; hrabě nebo earl.

Comes and defends. Přichází a hájí se. Tato věta, kdysi užívaná v jazyce plaidoyer a stále přežívající v některých jurisdikcích, se objevuje na začátku obhajoby obžalovaného či při námitce proti právní dostatečnosti důkazů; první z uvedených slov znamená, že se obžalovaný dostavil před soud, druhé, že se hájí proti žalobě.

Comfort. Pohodlí. Prospěch, útěcha, spokojenost, pohoda, potěšení, štěstí, radost či uspokojení.

Comfort letter. Listina, vyžadovaná obvykle upisovatelem cenných papírů, osvědčující finanční informaci ob-saženou v prohlášení o registraci v SEC (Securities and Exchange Commission — Komise pro cenné papíry a devízy).

Coming and going rule. Viz Going and coming Rule.

Coming to rest doctrine. Doktrína o uložení zboží. Podle této doktríny, která se týká doložek o nakládání a vykládání zboží, užívaných při pojištění odpovědnosti za provoz motorových vozidel, končí pojištění poskytnuté doložkou nakládání—vykládání, jestliže bylo zboží skutečně uloženo a jakékoli spojení motorového vozidla s procesem vykládání bylo ukončeno. Johnson, Drake & Piper, Inc. v. Liberty Mut. Ins. Co., D. C. Minn., 258 F. Supp. 603, 606.

Cominus. Lat. Osobně. Bezprostředně; z ruky do ruky; v osobním kontaktu.

Comitas. Lat. Přívětivost. Vybrané chování; laskavost; zdvořilost. Ohledy či výhoda, poskytnuté jinému národu jako pouhý výraz porozumění, bez uplatnění jakéhokoliv nároku nebo práva. *Comitas inter communitates*; nebo *comitas inter gentes*; zdvořilost mezi společnostmi nebo národy, zdvořilost národů.

Comitatu commisso. Pověření ke správě hrabství. Ve starém anglickém právu writ nebo pověření, kterým byl šerif zmocněn ujmout se správy hrabství.

Comitatu et castro commisso. Pověření ke správě hrabství a hradu. Writ, kterým byla správa hrabství spolu s údržbou hradu svěřena šerifovi.

Comitatus. Hrabství. Ve starém anglickém právu hrabství nebo okres; území hrabství. Územní jurisdikce *comes*, tj. hraběte či earla. 1 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie), 116. Panství. Hrabský soud, v dávných dobách soud velké starobylosti a velké vážnosti. Také družina nebo průvod prince nebo vysokého vládního úředníka. Družina, která doprovázela římského prokonzula do jeho provincie. Osobní doprovod profesionálních bojovníků.

Comites. Průvodci. Hrabata nebo earlové. Společníci nebo stoupenec. Osoby tvořící doprovod vysokému funkcionáři. Osoby, které jsou přiděleny ke suitě ministra.

Comites paleys. Hrabata nebo earlové z County Palatine (historický název pro hrabství Lancashire, Cheshire a Durham, pozn. překl.); ti, kteří vykonávali správu nad County Palatine.

Comitia. Shromáždění. V římském právu shromáždění buď (1) římské curiae, v tom případě se nazývalo „*comitia curiata vel calata*“; nebo (2) římských centurií, v tom případě se nazývalo „*comitia centuriata*“ (také nazýváno *comitia maiora*); nebo (3) římských tribes, v tom případě se nazývalo „*comitia tributa*“. Členy prvního shromáždění byli pouze patriciové, členy třetího byli pouze plebejové; ale *comitia centuriata* obsahovala všechny občany, jak patricie, tak plebeje, a byla velkým zákonodárným shromážděním, které schvalovalo *leges*, zatímco senát schvaloval *senatus consulta* a *comitia tributa* schvalovala *plebiscita*. Na základě *Lex Hortensia*, 287 B.C., *plebiscitum* získalo sílu *legis* (tj. zákona).

Comitissa. Hraběnka. Ve starém anglickém právu hraběnka; manželka earlova.

Comitiva. Dvořané. Ve starém anglickém právu hodnost a úřad *comes* (hraběte nebo earla); toho, který byl později nazýván „*comitatus*“. Také společník nebo průvodce; banda nebo tlupa lupičů.

Comity. Zdvouřlost; uznání. Zdvouřlost; vlídné chování; ohled; ochota udělit výsadu, nikoli jako záležitost práva, nýbrž jako projev úcty nebo dobré vůle. Uznání, které jeden stát USA poskytuje zákonodárnému, výkonnému nebo soudnímu aktu jiného státu USA, zachovává patřičný ohled na práva svých vlastních občanů. *Nowell v. Nowell*, Tex. Civ. App., 408 S.V. 2d 550, 553. Obecně zásada „*comity*“ znamená, že soudy jednoho státu nebo jurisdikce uznávají a aplikují zákony a soudní rozhodnutí jiného státu nebo jurisdikce, nikoli z důvodu závazku, ale jako výraz úcty nebo vzájemného respektu. *Brown v. Babbitt Ford, Inc.*, 117 Ariz. 192, 571 P.2d 689, 695. *Viz také* Full faith and credit clause.

Comity of nations. Respektování suverénních států. Uznání, které jeden suverénní stát poskytuje na svém území zákonodárným, výkonným nebo soudním aktům jiného suverénního státu, zachovává patřičný ohled jak k mezinárodně právním závazkům a výhodám, tak i k právům svých vlastních občanů nebo jiných osob, které jsou pod ochranou jeho zákonů.

Judicial comity. Respektování soudní moci. Zásada, podle níž soudy jednoho státu nebo jurisdikce uznávají a aplikují zákony a soudní rozhodnutí jiného, nikoli z povinnosti, ale jako výraz úcty a respektu.

Command. Rozkaz. Příkaz, kategorický pokyn nebo rozkaz. Řídit na základě oprávnění. Oprávnění vládnout a kontrolovat.

Commandement. Příkazání. Ve francouzském právu příkaz doručený na základě rozsudku nebo notářské listiny soudním vykonavatelem (*huissier*). Jeho účelem je oznámit dlužníku, že nezaplátí-li částku, ke které byl odsouzen rozsudkem nebo kterou je zavázán zaplatit podle notářské listiny, bude jeho majetek zabaven a prodán.

Commander in Chief. Vrchní velitel. Ten, kdo má nejvyšší nebo vrchní velení nad ozbrojenými silami. Čl. II oddíl 2 Ústavy USA prohlašuje, že prezident je vrchním velitelem vojska i válečného loďstva USA. Tento pojem zahrnuje vrchní dozor nad vojenskými operacemi nejen vzhledem ke strategii a taktice, ale i ve vztahu k politickým a mezinárodním aspektům války.

Commandery. Komandérství řádu. Ve starém anglickém právu panství nebo hlavní usedlost s pozemky

a držbami k němu či k ní náležejícími, které patříly k převorství sv. Jana Jeruzalémského v Anglii; ten, kdo měl správu nad tímto manorem či domem, byl titulován „komandér“. Komandér nemohl jimi disponovat, leč pro potřeby převorství, a mohl z nich brát požitky jen pro svou vlastní obživu, podle hodnosti. Manory a pozemky patřící k převorství sv. Jana Jeruzalémského byly odevzdány Jindřichu VIII. (32 Hen. VIII, c.20) v době rozpadu opatství a klášterů; takže přetrvává pouze název komandérství, zatímco moc již dávno zanikla.

Commanditaires. Komanditáři (komanditisté). Zvláštní společníci; společníci *en commandité* (v komanditní společnosti). *Viz* Commandité.

Commandité. Komandita; komanditní společnost. Ve francouzském právu obchodní společenství, do něhož někteří vloží peníze a jiní poskytnou dovednost a práci místo kapitálu.

Zvláštní nebo omezené společenství, kde je smlouva mezi jednou nebo více osobami, které jsou hlavními společníky a odpovídají společně a nerozdílně, a jednou nebo několika dalšími osobami, které poskytnou pouze určité omezené základní jmění nebo kapitálový vklad, a proto se nazývají „*commanditaires*“ nebo „*commanditaires*“ (komanditáři, komanditisté) nebo „*společníci en commandité*“; podnik je provozován pouze pod společenským jménem nebo firmou hlavních společníků, které jsou složeny ze jmen hlavních společníků neboli komplementářů, zatímco komanditisté odpovídají za ztráty pouze v rozsahu svého kapitálového vkladu. Termín zahrnuje společenství, sdružující spíše tiché než zvláštní společníky.

Commandment. Příkazání, příkaz. Ve starém anglickém právu autoritativní příkaz soudce nebo úředníka. Také jednání či protiprávní jednání někoho, kdo jinému přikázal přestoupit zákon nebo udělat něco v rozporu se zákonem, jako krádež, vraždu ap. Používá se zvláště k označení jednání viníka v době před trestným činem, spočívajícího v navádění, kuplířství, útoku či podněcování jiného, aby spáchal trestný čin. *Viz také* Command.

Commence. Zahájit. Zahájit provedením prvního úkonu nebo kroku. Začít, započít nebo spustit.

Civil action. Občanskoprávní řízení je ve většině jurisdikcí zahájeno podáním žaloby u soudu. *Fed. R. Civil. P. (Federal Rules of Civil Procedure — Federální pravidla pro civilní řízení)* 3.

Commencement of building or improvement. Zahájení stavby ve smyslu zákona o retenčním právu řemeslníků (*mechanic's lien statute*) je viditelné zahájení skutečných prací na základech, směřující k postavení stavby, ve kterých každý může snadno poznat započetí stavby a které jsou prováděny s úmyslem pokračovat v práci až do dokončení stavby. *Diversified Mortgage Investors v. Gepada, Inc.*, 401 F. Supp. 682, 685.

Criminal action. Trestní řízení je podle zákona o promlčecích lhůtách zahájeno v době, kdy je v dobré víře vznesena předběžná obžaloba nebo žaloba u smírčího (policejního) soudu a vydán zatykač. *Knott v. State*, Okl. Cr., 387 P.2d 142, 144. Trestní stíhání je „zahájeno“: (1) když je u soudu podána obžaloba (*information*, *viz tam*), vznášející obvinění ze spáchání trestného činu a je vydán zatykač nebo (2) když velká porota potvrdila návrh obžaloby (*indictment*, *viz tam*). *Halberstadt v. Nelson*, 34 Misc. 2d 472, 226 N.Y.S. 2d 100, 103.

Commencement of action. *Viz* Commence.

Commencement of prosecution. *Viz* Commence.

Commenda. Komenda. Ve francouzském právu postoupení léna někomu, kdo nemá právní titul, aby jej držel a hospodařil na něm po určité omezenou dobu a předložil vyúčtování výnosů. V obchodním právu sdružení, ve kterém je správa majetku svěřena jednotlivcům.

Commenda est facultas recipiendi et retinendi beneficium contra jus positivum a suprema potestate. Komenda je oprávnění, pocházející od nejvyšší moci, přijmout a držet léno proti platnému právu.

Commendam. Komenda; požívání církevního obročí. V církevním právu ustanovení vhodného úředníka, aby spravoval uprázdněné či neobsazené církevní obročí, dokud nebude jmenován pastor.

V obchodním právu druh společenství s ručením omezeným. Společenství s ručením omezeným (neboli *société en commandité* — komanditní společnost) podle francouzského práva bylo zavedeno do Code of Louisiana (Louisianský zákoník) pod názvem „Společenství *in Commendam*“. *Civ. Code La. (Civil Code of Louisiana — Občanský zákoník Louisiany)* čl. 2810 (*Civil Code — Občanský zákoník*, čl. 2839).

Commendatio. Doporučení. V kontinentálním právu uznání, chvála nebo doporučení, jako např. ve rčení „*simplex commendatio non obligat*“, které znamená, že pouhé doporučení nebo chvála zboží ze strany prodávajícího se nerovná záruce jeho kvality.

Commendation. Poručení se pod ochranu. Ve feudálním právu akt, kterým majitel alodiální půdy poručil sebe a svou rodinu pod ochranu lorda, takže se sám ustanovil jeho vazalem či tenantem.

Commendators. Komturové. Světské osoby, kterým byla propůjčována církevní obročí; byly tak nazývány, neboť obročí byla svěřována a propůjčována pod jejich dohled. Byli pouhými trustees (správcí).

Commendatory. Ten, kdo drží církevní obročí nebo je jmenován do vyšší církevní funkce *in commendam*.

Commendatory letters. Doporučující dopisy. V církevním právu listy, které psal jeden biskup druhému jako přímluvu za nějakého duchovního nebo nějakou jinou osobu ze své diecéze, který či která k němu cestuje, aby jej či ji přijal mezi věřící, nebo jako doporučení k povýšení úředníka, nebo jako přímluvu ve prospěch těch, kdo potřebují pomoc, atd.

Commendatus. Chráněnc. Ve feudálním právu ten, kdo se svěří pod ochranu jiného. Osoba, která se dobrovolným slibem vazalské věrnosti dala pod ochranu lorda.

Comment. Komentář. Vyjádření úsudku o určitých uváděných skutečnostech osobou, která na ně zaměřila pozornost a která při komentování předpokládá, že tvrzení o těchto skutečnostech jsou pravdivá. Prosazování skutečnosti není „komentář“.

Comment on the evidence. Poznámka k důkazům. Poučení, které soudce adresuje porotě, ohledně důkazní hodnoty uváděného materiálu. *Cox v. Gustafson*, 261 Or. 159, 493 P.2d 52, 53. Zpráva vyšetřujícího soudce představuje takový komentář jenom tehdy, když postoj vyšetřujícího soudu k meritu případu lze logicky dovodit z povahy nebo stylu soudcovy zprávy. *State v. Carr*, 13 Wash. App.704, 537 P.2d 844, 849, 850.

Commerce. Obchod. Výměna zboží, výrobků nebo majetku jakéhokoli druhu; nákup, prodej a výměna výrobků. *Anderson v. Humble Oil and Refining Co.*, 226 Ga. 252, 174 S.E.2d 415, 417. Přeprava osob a majetku po souši, po vodě a ve vzduchu. *Union Pacific R. Co. v. State Tax Commissioner*, 19 Utah 2d 236, 429 P.2d 983, 984.

Styk prostřednictvím obchodu a obchodování mezi různými národy či státy a jejich příslušníky či obyvateli, zahrnující nákup, prodej a výměnu komodit, ale také zástupce a agentury, kteří tento styk podporují, a prostředky a zařízení, jejichž prostřednictvím je provozován, a přepravu osob, jakož i zboží, jak po souši, tak po moři. *Brennan v. Titusville*, 153 U.S. 289, 14 S. Ct. 829, 38 L. Ed. 719; *Railroad Co. v. Fuller*, 84 U.S. (17 Wall.) 568, 21 L. Ed. 710; *Hoke v. United States*, 227 U.S. 308, 33 S. Ct. 281, 57 L. Ed. 523. Také vzájemná výměna myšlenek, názorů atd.

Termín „obchod“ znamená obchod, obchodování, přepravu nebo komunikaci mezi několika státy USA nebo mezi District of Columbia nebo teritoriem a státem USA nebo jiným teritoriem nebo mezi cizím státem a státem USA, teritoriem nebo District of Columbia nebo v rámci District of Columbia nebo v rámci teritoria nebo mezi místy téhož státu USA, ale skrze jiný stát USA nebo teritorium nebo District of Columbia nebo cizí stát. *National Labor Relations Act (Zákon o federálních pracovních vztazích)*, § 2.

Pro účely Fair Labor Standards Act (Zákon o spravedlivých pracovních podmínkách) „obchod“ znamená obchod, přepravu, zasilatelství nebo komunikaci mezi několika státy USA nebo mezi státem a místem, ležícím mimo něj. *Wirtz v. B. B. Saxon Co.*, C. A. Fla., 365 F.2d 457, 460.

Viz také Affecting commerce; Chamber of Commerce; Interstate and foreign commerce; Interstate commerce; Interstate Commerce Act; Interstate Commerce Commission; Intrastate Commerce.

Commerce among the states. Obchod mezi státy. Přeprava a obchodování z jednoho státu USA do druhého a také všechny součásti takového styku. *Dahnke-Walker Milling Co. v. Bondurant*, 257 U.S. 282, 42 S. Ct. 106, 108, 66 L. Ed. 239. *Viz* Interstate Commerce.

Commerce with foreign nations. Obchod s cizími státy. Obchod mezi občany USA a cizími občany nebo státními příslušníky; obchod, který buď přímo, nebo v některém stadiu svého průběhu je exteritoriální. *U.S. v. Holliday*, 70 U.S. 407, 3 Wall. 407, 18 L. Ed. 182; *Veazie v. Moor*, 55 U.S. 568, 14 How. 568, 14 L. Ed. 545; *Lord v. Steamship Co.*, 102 U.S. 541, 26 L. Ed. 224. Totéž, co *foreign commerce* (zahraniční obchod), *viz níže*. Oprávnění Kongresu USA regulovat „obchod s cizími státy“ zahrnuje všechny druhy obchodního styku. *U.S. Const. (United States Constitution — Ústava USA)*, čl. I, § 8, odst. 3. *Board of Trustees of University of Illinois v. U.S.*, Cust. & Pat. App., 289 U.S. 48, 53 S. Ct. 509, 77 L. Ed. 1025.

Commerce with Indian tribes. Obchod s indiánskými kmeny. Obchod s jednotlivci, příslušejícími k těmto kmenům, ve formě koupě, prodeje a výměny výrobků, bez zřetele k tomu, v jaké lokalitě je provozován, pokud je to v rámci státu USA. *U.S. v. Holliday*, 3 Wall. 407, 18 L. Ed. 182.

Domestic commerce. Domácí obchod. Obchod provozovaný zcela v rámci USA, na rozdíl od zahranič-

ního obchodu. Také obchod provozovaný v rámci jednoho státu USA, na rozdíl od mezistátního obchodu.

Foreign commerce. Zahraniční obchod. Obchod mezi USA a zahraničím. Tento termín je někdy používán pro obchod mezi přístavy nebo dvěma sesterskými státy, které neleží na stejném pobřeží, např. New York a San Francisco.

Internal commerce. Vnitřní obchod. Obchod, který je provozován mezi jednotlivci uvnitř téhož státu USA nebo mezi různými částmi téhož státu. Nyní obecněji nazývá „vnitrostátním“ obchodem („intrastate“ commerce).

International commerce. Mezinárodní obchod. Obchod mezi státy nebo národy, které jsou si zcela cizí.

Interstate commerce. Mezistátní obchod. Obchod, který je provozován mezi různými státy USA nebo mezi místy, ležícími v různých státech. Viz Interstate Commerce.

Intrastate commerce. Vnitrostátní obchod. Obchod, který začal, probíhá a je dokončen zcela v rámci jednoho státu USA. Je opakem „interstate commerce“ (mezistátního obchodu) (viz tam).

Commerce clause. Ustanovení o mezistátním obchodu. Ustanovení Ústavy USA (čl. I § 8, odst. 3), které dává Kongresu výlučné pravomoci v oblasti mezistátního obchodu. Tato pravomoc je základem pro značné množství federálních zákonů a nařízení. Viz Commerce; Cooley doctrine; Interstate commerce.

Commerce court. Obchodní soud. Federální soud USA, který existoval v letech 1910 až 1913 a který měl pravomoc přezkoumávat a vykonávat rozhodnutí Komise pro obchod mezi členskými státy Unie.

Commerce Department. Ministerstvo obchodu USA. Federální výkonný orgán, v jehož čele stojí člen kabinetu (ministr obchodu), který se zabývá podporou domácího i mezinárodního obchodu; může to být také ministerstvo vlády státu USA s obdobnými funkcemi.

Commerce power. Viz Commerce clause.

Commercia belli. Smlouvy pro případ války. Válečné smlouvy. Smlouvy mezi státy nebo jejich příslušníky ve válce. Smlouvy uzavřené válčícími stranami, buď v době míru pro případ války, nebo během války samotné, jimiž jsou upravena opatření pro mimonepřátelský styk. Mohou mít podobu příměří, klidu zbraní, kapitulace, dohody o výměně zajatců, pasů, průvodních listů, bezpečného průchodu.

Commercial. Obchodní. Týká se obchodu nebo souvisí s obchodováním či obchodem všeobecně; zabývá se obchodem a obchodováním. Anderson v. Humble Oil & Refining Co., 226 Ga. 252, 174 S.E.2d 415, 416. Obecný termín pro všechny aspekty koupě a prodeje.

Commercial activity. Obchodní činnost. Termín, který zahrnuje všechny typy obchodu a činností, které jsou provozovány za účelem zisku. Lanski v. Montealegre, 361 Mich. 44, 104 N.W.2d 772, 774. Činnosti týkající se obchodování či obchodu všeobecně. Steinbeck v. Gerosa, 4 N.Y.2d 302, 175 N.Y.S.2d 170, 173.

Commercial agency. Obchodní agentura. Kancelář pro vybírání pohledávek pro zákazníky; také agentura pro shromažďování úvěrových informací.

Commercial agent. Obchodní zmocněnec. Úředník konzulární služby Spojených států, nižší hodnosti než

konzul. Tento výraz bývá také užíván jako ekvivalent „commercial broker“, viz níže.

Commercial bank. Obchodní banka. Instrukce oprávněná přijímat vklady bez výpovědní lhůty a vklady s výpovědní lhůtou, poskytovat různé druhy půjček, spravovat trusty a jiné svěřenské fondy, vydávat akreditiv, přijímat a vyplácet směnky, pronajímat bezpečnostní depozitní schránky a vykonávat řadu dalších obdobných činností. Dříve byly tyto banky jedinými institucemi, oprávněnými přijímat vklady bez výpovědní lhůty, zatímco dnes má mnoho jiných typů finančních institucí zákonné povolení poskytovat běžné účty a jiné podobné služby. U.S. v. Philadelphia Nat. Bank, D. C. Pa., 201 F. Supp. 348, 360.

Commercial bribery. Obchodní korupce. Forma podvodných a nepoctivých obchodních praktik, při nichž zaměstnanec přijímá úplatek, aby jednal proti nejlepšímu zájmu svého zaměstnavatele. People v. Davis, 33 Cr. R. 460, 160 N.Y.S. 769. Může mít jakoukoli podobu korupce, při níž je zaměstnanec ovlivněn, aby se zpronevěřil svému zaměstnavateli nebo nečestně soutěžil s konkurencí. Freedman v. U.S. 437 F. Supp. 1252, 1260. Viz také Bribery.

Commercial broker. Obchodní zprostředkovatel. Ten, kdo dojednávává prodej zboží, aniž by je měl v držbě či pod kontrolou, a zejména tím se liší od komisionáře (commission merchant), viz tam.

Commercial code. Viz Uniform Commercial Code.

Commercial corporation. Obchodní společnost.

Commercial court. Obchodní soud. V Anglii soud zřízený jako součást oddělení Královny soudů Vysokého soudního dvora (Queen's Bench Division of the High Court), aby projednával spory a otázky, uvedené v obchodním seznamu. Supreme Court Act (Zákon o Nejvyšším soudu), 1981, § 6.

Commercial credit. Obchodní úvěr. Akreditiv užívaný pro usnadnění prodeje zboží (zejména při mezinárodních transakcích), který zajišťuje zaplacení ceny prodávajícímu, vyhovuje-li tato cena podmínkám úvěru, opatřeného kupujícím.

Commercial credit company. Obchodní úvěrová společnost. Společnost, která poskytuje úvěr a finanční prostředky obchodníkům a výrobcům.

Commercial domicile. Viz Domicile.

Commercial establishment. Obchodní provozovna. Místo, kde se zboží směňuje, kupuje nebo prodává. State ex rel. Kansas City Power & Light Co., v. Smith, 342 Mo. 75, 111 S.W. 2d 513, 515. Termín předpokládá výdělečnou provozovnu.

Commercial frustration. Zmaření obchodu. Prominutí plnění smluvní straně, jestliže smlouva závisí na existenci určité osoby nebo věci a tato osoba zahyne nebo věc zanikne a jestliže je plnění smlouvy znemožněno vyšší mocí, zákonem nebo druhou stranou. Wood v. Bartolino, 48 N.M. 175, 146 P.2d 883, 885, 890. V teorii to neznamená nic víc, než podmínku smlouvy, která ze zákona nahrazuje ujednání, o němž se předpokládá, že by je strany byly uvedly ve smlouvě, kdyby možnost nepředvídané skutečnosti, ke které došlo, jim byla přišla na mysl v době, kdy uzavíraly smlouvu. Lloyd v. Murphy, Cal. App., 142 P.2d 939, 942, 943. Na základě toho byla vytvořena doktrína o poskytnutí úlevy v situaci, kdy se strany nemohly rozumně chránit proti budou-

cím událostem ujednáním ve smlouvě. Berline v. Waldschmidt, 159 Kan. 585, 156 P.2d 865, 867. Proto doktrína nemá použití, jestliže události byly rozumně předvídatelné a stranami ovlivnitelné. U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) § 2—613. Viz Commercial impracticability; Impossibility (Impossibility of performance of contract).

Commercial impracticability. Neproveditelnost obchodu. U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) § 2—615 promíjí jedné či druhé straně plnění smlouvy, jsou-li dány tři podmínky: (1) musí nastat nepředvídaná událost, (2) plnění se v důsledku toho musí stát „neproveditelným“, a (3) to, že nenastane nepředvídaná událost, musí být základním předpokladem, za něhož byla smlouva uzavřena. Neal—Cooper Grain Co. v. Texas Gulf Sulphur Co., C.A. Ill., 508 F.2d 283. Viz také Commercial frustration.

Commercial insolvency. Platební neschopnost v obchodě. Neschopnost podniku zaplatit dluhy, které vznikly při řádném a běžném chodu podniku. Viz také Bankrupt; Insolvency.

Commercial instrument. Viz Commercial paper.

Commercial insurance. Viz Insurance.

Commercial law. Obchodní právo. Výraz užívaný k označení celého souboru hmotněprávních norem (např. Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník; Truth in Lending Act — Zákon o ochraně spotřebitele), upravujících práva, styky a vztahy osob činných v obchodě. Viz Uniform Commercial Code.

Commercial letter of credit. Viz Letter of credit.

Commercial loan. Obchodní půjčka. Půjčky poskytnuté podnikům na rozdíl od osobních-spotřebních úvěrových půjček. Přímá půjčka banky klientu-obchodníkovi, jejímž účelem je poskytnout finanční prostředky, které klient potřebuje pro podnikání. Board of Governors FRS v. Dimension Financial Corp., 471 U.S. 1065, 105 S. Ct. 2137, 85 L. Ed.2d 495. Viz také Loan.

Commercial motor vehicle. Vozidlo na dopravu zboží. Vozy, používané v prvé řadě v obchodě a průmyslu, na rozdíl od vozidel pro osobní potřebu, např. nákladní automobily.

Commercial name. Viz Trade name.

Commercial paper. Cenný papír. Směnky, dlužní úpisy, bankovní šeky a jiné převoditelné listiny pro výplatu peněz, které svou formou a provedením jsou k tomuto účelu určeny. Krátkodobé nezajištěné dlužní úpisy, zpravidla vydávané velkými, známými korporacemi a finančními společnostmi. Obecným předpisem, upravujícím obchodní cenné papíry, je U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník), článek 3. Viz také Bearer instrument; Instrument; Negotiable instruments; Note; Trade acceptance.

Securities law. Předpisy o cenných papírech. Obchodní cenný papír je „cenným papírem“ podle Glass—Steagallova zákona (Glass—Steagall Act), a proto podléhá zakazu nákupu „akcií, dluhopisů, obligací, poukázek nebo jiných cenných papírů“ obchodními bankami. Securities Industry Association v. Board of Governors of the Federal Reserve System et. al., 468 U.S. 137, 104 S. Ct. 2979, 92 L. Ed.2d 107.

Commercial property. Obchodní majetek. Majetek produkující příjem (např. úřední budovy, nájemní byty atd.), na rozdíl od majetku obytného.

Commercial reasonableness. Obchodní slušnost. Může se týkat zboží, které vyhovuje z hlediska záruky prodejnosti. U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) § 2—314.

V kontextu ustanovení Jednotného obchodního zákoníku, která se vztahují k prodeji zástavy při opětovném přivlastnění nezaplaceného zboží, tento pojem znamená, že dispozice s věcí musí být provedena v bona fide snaze prodat zástavu k obapolnému maximálnímu prospěchu stran. Central Budget Corp. v. Garrett, 48 A.D.2d 825, 368 N.Y.S.2d 268, 270.

Commercial set. Obchodní sestava. Vybavení zboží obchodními dokumenty. Základní dokumenty, provádějící lodní přepravu zboží: faktura, konosament, směnka, pojistný certifikát.

Commercial speech doctrine. Doktrína o obchodním projevu. Projevu, který byl kategorizován jako „obchodní“ povahy (t.j. projevu, který propagoval výrobek nebo službu za účelem zisku nebo obchodu), původně nebyla I. Dodatkem k Ústavě USA poskytnuta ochrana svobody projevu a jako takový mohl být volně regulován zákony a nařízeními. Valentine v. Chrestensen, 316 U.S. 52, 62 S. Ct. 920, 86 L. Ed. 1262. Tato doktrína však byla v podstatě zrušena. Pittsburgh Press Co. v. Pittsburgh Comm. on Human Rights, 413 U.S. 376, 96 S. Ct. 2553, 37 L. Ed.2d 669; Bigelow v. Virginia, 421 U.S. 809, 95 S. Ct. 2222, 44 L. Ed.2d 600. Virginia State Bd. of Pharmacy v. Virginia Citizen Council, 425 U.S. 748, 96 S. Ct. 1817, 48 L. Ed.2d 346.

Commercial traveler. Obchodní cestující. Agent; cestující prodáváč, který prostě předvádí vzorky zboží, s nímž obchoduje jeho zaměstnavatel, a přijímá objednávky zákazníků, přičemž zboží má být posléze doručeno zaměstnavatelem zákazníkovi a platba za zboží proběhne mezi zákazníkem a zaměstnavatelem po jeho dodání.

Commercial unit. Obchodní jednotka. Znamená takovou jednotku zboží, která podle obchodních zvyklostí tvoří pro účely prodeje jediný celek a její rozdělení by podstatně zhoršilo jeho charakter nebo hodnotu tržní nebo užitnou. Obchodní jednotka může být samostatný výrobek (jako je stroj) nebo sada výrobků (jako např. souprava nábytku nebo sortiment velikostí) nebo množství (jako např. žok, veletucet nebo plné auto) nebo nějaká jiná jednotka, která se pokládá obvykle nebo na příslušném trhu za nedílný celek. U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) § 2—105(6).

Commercial use. Obchodní užití. Tento termín znamená užití v souvislosti s výdělečným podnikem nebo na jeho podporu. Roberts Enterprises, Inc. v. Secretary of Transp., 237 Kan. 276, 699 P.2d 479, 483.

Commercium. Lat. Obchod. V kontinentálním právu obchod; obchodování; jednání mající povahu koupě a prodeje; smlouva.

Commercium jure gentium commune esse debet, et non in monopolium et privatum paucorum quaestum convertendum. Obchod podle ius gentium (t.j. podle práva mezinárodního) by měl být obecný a neměl by se přeměnit v monopol a soukromý výdělek nemnohých.

Comminality. Obecný lid. Obyčejní lidé či lid.

Comminatorium. Pohružka. Ve staré praxi doložka, připojená někdy na konec writů, varující šerifa, aby byl svědomitý při jejich vykonávání.

Commingle. Smísit (se). Sloučit do jednoho celku; *např.* spojit peněžní prostředky či majetky do společného fondu nebo kmenového jmění.

Commingle of funds. Smíšení finančních prostředků. Jednání zmocněnce, kterým dojde ke smíšení finančních prostředků jeho beneficiáře, klienta, zaměstnavatele nebo svěřence s jeho vlastními prostředky. Takové jednání je všeobecně považováno za porušení povinností zmocněnce. Může se týkat právního zástupce, který smísí klientovy prostředky se svými vlastními a následkem toho se vystavuje disciplinárnímu řízení podle Vzorových pravidel profesionálního chování (Model Rules of Professional Conduct).

Commise. Propadnutí. Ve starém francouzském právu propadnutí; propadnutí léna; trest udělený za nevděčnost vazala.

Commissaire. Komisař. Ve francouzském právu osoba, která obdržela na shromáždění akcionářů zvláštní oprávnění, totiž oprávnění prověřovat a kontrolovat účty ředitele nebo oceňovat *apports en nature* (viz *tam*). Toto pojmenování se rovněž používá pro soudce, který obdržel od soudu zvláštní pověření, *např.* zahájit vyšetřování nebo prověřit určité knihy nebo dohlížet na provedení konkursního řízení.

Commissaires-priseurs. Odhadci. Ve francouzském právu dražitelé, kteří mají výlučné právo prodeje osobního majetku ve veřejné dražbě ve městech, v nichž jsou ustanoveni; a mají totéž právo souběžně s notáři, *greffiers* (soudními úředníky) a *huissiers* (soudními vykonavateli) ve zbytku okresu.

Commissoria lex. Princip římského práva, týkající se odstoupení od smluv.

Commissariat. Intendance. Sbor důstojníků, kteří tvoří intendantní (zásobovací) složku v armádě.

Commissary. Pověřenec; zástupce biskupa; jídelna. Ten, kdo je vyslán nebo delegován, aby vykonával určitý úřad nebo službu jako reprezentant svého představeného; úředník, který vykonává církevní jurisdikci v odlehlejších částech diecéze. Obchod se smíšeným zbožím, obzvláště ve vojenské základně; jídelna, především ve filmovém či televizním studiu.

Commission. Pověření; komise; odměna. Plná moc či oprávnění či patentní listina, pocházející od vlády nebo některého z ministerstev nebo soudu, opravňující jmenovanou osobu nebo osoby provádět určité úkony nebo vykonávat pravomoc nějakého úřadu (jako v případě důstojníka v armádě nebo u námořnictva).

Oprávnění nebo instrukce, podle nichž někdo provádí obchody nebo vyjednává pro jiného. V odvozeném smyslu kolektiv osob, jimž je pověření určeno. Orgán složený z několika osob, jednajících na základě zákonného zmocnění při výkonu nějaké veřejné služby. Standard Securities Service Corp. v. King, 161 Tex. 448, 341 S.W.2d 423, 426. Výbor nebo komise, úředně jmenovaná a zplnomocněná provádět určité úkony nebo vykonávat určitou jurisdikci veřejné povahy nebo ve vztahu k veřejnosti, jako „Komise pro veřejné služby“.

Oprávnění nebo writ, vydané soudem v souvislosti s případem projednávaným před soudem, nařizující

jmenované osobě či osobám provést nějaký úkon nebo vykonávat nějakou zvláštní funkci a opravňující je k tomu; obvykle převzít místopřísežná prohlášení svědků.

Civilní právo. Druh úschovy, spojený se slibem učinit něco v souvislosti se svěřeným zbožím, bez nároku na odměnu; ekvivalent pojmu „mandát“.

Odměna. Provize nebo odměna zástupci, prodejci, vykonavateli závětí, poručníkovi, správci, zprostředkovateli, komisionáři nebo uschovateli, je-li vyčíslena jako procentní sazba ze sumy jím prováděných transakcí nebo ze zisku klienta. Weiner v. Swales, 217 Md. 123, 141 A.2d 749, 750. Odměna vyplácená zástupci nebo zaměstnanci za sjednání obchodu nebo poskytnutí služby. Fryar v. Curran, App. 280 S.C. 241, 312 S.E.2d 16, 18. Odměna správci nebo jinému zmocněnci za spolehlivé plnění povinností.

Trestní právo. Provedení či spáchání trestného činu.

Commission agent. Viz Commission merchant; Factor.

Commission broker. Makléř. Člen akciové nebo komoditní burzy, který vykonává příkazy k nákupu a prodeji.

Commission del credere. Sjednání obchodu s ručením. Existuje v obchodním právu, jestliže zástupce prodejce se zaručí svému šéfovi za zaplacení dluhu kupujícím. Výraz „*del credere*“ pochází z italského a je ekvivalentní našemu slovu „garancie“ nebo „záruka“.

Commissioned office. Hodnost důstojníka. Důstojníci v ozbrojených silách, kteří získali svou hodnost na základě jejího udělení prezidentem.

Commissioner. Komisař; člen komise. Osoba, které je určeno pověření vládou nebo soudem. Zplnomocněná osoba. Úředník, který je pověřen prováděním zákonů v nějaké určité oblasti nebo vedením nějaké agentury vlády USA. Člen komise nebo úřadu, speciálně jmenovaný soudní úředník.

Organizační vedoucí profesionálního sportu.

V komisionální formě místní samosprávy se tento výraz používá pro každého z několika úředníků, kteří tvoří komisi.

Commissioners of bail. Komisaři pro kauce. Úředníci, určení k přebírání kaucí v civilních věcech.

Commissioners of deeds. Komisaři pro listiny. Úředníci, zplnomocnění státními orgány jednoho státu USA, aby sídlili v jiném státě USA a tam ověřovali dokumenty nebo jiné listiny, které mají sloužit jako důkazy nebo mají být protokolovány v prvním státě.

Commissioners of highways. Komisaři dálnic. Úředníci jmenovaní v řadě států USA, kteří mají na starost úpravy, opravy, otevírání a uzávěry dálnic.

County commissioners. Viz County.

Court commissioners. Soudní komisaři. Termín užívaný různě pro označení právníka, který je pověřen, aby vyšetřil skutkový stav a podal zprávu soudu. Speciálně jmenovaný soudní úředník. Osoba určená k tomu, aby provedla soudem nařízenou dražbu. V admiraltě úředník oprávněný vyšetřovat a řešit určité sporné otázky. Viz také Magistrates (U.S. Magistrates).

United States Commissioners. Komisaři USA. Funkce těchto komisařů převzaly soudy. Viz Magistrates (U.S. Magistrates).

Commissioner's court. Soud komisaře. V některých státech USA měl tento soud jurisdikci v záležitostech hrabství.

Commission government. Komisionální správa. Systém místní samosprávy, v níž je zákonodárná moc v rukou několika málo osob.

Commission merchant. Komisionář. Synonymum výrazu „faktor“. Znamená někoho, kdo přijímá zboží nebo movité věci za účelem prodeje, výměny nebo jiné dispozice a za tyto služby obdrží odměnu, kterou mu buď vyplatí vlastník nebo jí získá prodejem ap. zboží. Ten, kdo se zabývá příjmem a prodejem zboží v komisi, přičemž zboží určené k prodeji je mu svěřeno do držby a on prodává vlastním jménem. Hughes v. Young, 17 Tenn.App. 24, 65 S.W.2d 858, 864. Viz také Factor.

Nezaměňovat s „broker“ (zprostředkovatel). „Faktor“ nebo „komisionář“ je ten, kdo má zboží určené k prodeji ve skutečné či technické držbě, zatímco „zprostředkovatel“ sjednává prodej zboží, aniž by je měl v držbě nebo pod kontrolou, a je pouze zástupcem s velmi omezenou plnou mocí. Hughes v. Young, 17 Tenn.App. 24, 65 S.W.2d 858, 864.

Commission of anticipation. Pověření k vybírání daní přede dnem splatnosti. V anglickém právu oprávnění pod velkou pečeti vybírat daň nebo zvláštní daň přede dnem splatnosti. Legalizováno v Provisional Collection of Taxes Acts (zákony o prozatímním vybírání daní), 1913, 1968.

Commission of appraisal and sale. Pověření k odhadu a prodeji. Když byl zabaven majetek žalobou admirality *in rem* a soud nařídil jeho prodej, je nařízení provedeno pověřením k odhadu a prodeji. V některých případech (např. když majetek má být vydán na kauci a hodnota je sporná) se vyžaduje pouze pověření k odhadu (commission of appraisal).

Commission of array. Pověření ke shromáždění vojenské hotovosti. Ve starém anglickém právu pověření vyslat do každého hrabství důstojníky, aby shromáždili obyvatelstvo nebo je uvedli do vojenské pohotovosti. Nahradilo je zavedení „commissions of lieutenantcy“, která obsahovala v podstatě stejné pravomoci jako toto pověření.

Commission of assize. Pověření k zasedání. V anglické praxi pověření, které původně pocházelo od krále a opravňovalo určité osoby, jako např. komisaře a porotní soudce, aby vedli pravidelná zasedání porotních soudů v hrabstvích ve spolupráci s urozenými rytíři v těch letech, kdy nepřijížděli migrantní soudci. Pověření vydané soudcům Nejvyššího soudu nebo odvolacího soudu, opravňující je zasedat při projednávání civilních žalob.

Commission of charitable uses. Pověření v zájmu dobročinných účelů. Ve starém anglickém právu byla tato pověření vydávána kancléřským soudem biskupovi i jiným osobám, jestliže bylo zneužito pozemků věnovaných na dobročinné účely nebo v souvislosti s nimi došlo k podvodu nebo sporu, aby věc vyšetřili a provedli nápravu atd.

Commission of delegates. Pověření zástupců. Ve starém anglickém právu, když arcibiskup vynesl rozsudek v nějaké církevní záležitosti, bylo toto pověření pod velkou pečeti určeno jistým osobám (obvykle lordům, biskupům a soudcům), aby zasedly a projednaly v kancléřském soudu odvolání ke králi. Zrušeno v roce 1832. Jeho jurisdikce byla převedena na Právní komisi Tajné rady (Judicial Committee of the Privy Council).

Commission of partition. Pověření k rozdělení pozemků. V dřívější anglické praxi ekvity to bylo pověření vydané určitým osobám, aby uskutečnily rozdělení pozemků držných společně tenanty, kteří žádají o jejich rozdělení; když pověřenci podali zprávu, bylo stranám nařízeno provést vzájemné převody tak, aby bylo možno potvrdit rozdělení. Pověřenci, určení k tomu, aby provedli rozdělení, jsou ve své podstatě arbitry. Pro každé hrabství je vydáváno separátní pověření. Administration of Justice Act (Zákon o výkonu soudnictví) 1973, § 1.

Commission of rebellion. Příkaz na vynucení poslušnosti. V anglickém právu předvolání, vydávané kdysi kancléřským soudem za účelem vynucení poslušnosti vůči postupu nebo nařízení; zrušen v srpnu 1841.

Commission of review. Pověření k revizi. V anglickém církevním právu oprávnění, udělované dříve ve výjimečných případech, revidovat rozsudek soudu zástupců. 3 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie) 67. Dnes se již neuvádí, neboť soud zástupců jako velký odvolací soud ve všech církevních věcech nahradila Tajná rada (Privy Council).

Commission of the peace. Pověření smírčího soudce. V anglickém právu pověření vydané Korunou, ustavující určité osoby v něm uvedené, společně a nedílně, aby udržovaly *peace* (klid) atd. Smírčí soudci jsou ustavováni speciálním pověřením pod velkou pečeti; pro každý správní obvod a pro město Londýn je vydáváno zvláštní pověření.

Commission to examine witnesses. Pověření k výslechu svědků. Pověření vydané soudem, který projednává žalobu, dohlédnout na pořízení písemných výpovědí svědků, kteří jsou mimo územní jurisdikci soudu. Fed. R. Civil. P. (Federal Rules of Civil Procedure — Federální pravidla pro civilní řízení) 28.

Commit. Spáchat; svěřit. Dopustit se (zločinu); vykonat (čin); pověřit; slíbit.

Poslat na základě zákonného oprávnění osobu do vězení pro zločin nebo do ústavu pro duševně choré, do káznice, do polepšovny, se souhlasem soudu nebo policejního soudce.

Odevzdat výboru k projednání; *např.* návrh zákona.

Commitment. Uvěznění; odevzdání; závazek. Zatykač, příkaz nebo proces, kterým soud nařizuje pomocnému strážníkovi, aby předal osobu do instituce pro výkon trestu nebo do zařízení pro duševně choré. Schildhaus v. City of New York, 7 Misc.2d 859, 163 N.Y.S.2d 201, 206. Také úkon spočívající v zadržení a předání do vězení, zařízení pro duševně choré apod. Osoba je uvězněna, jestliže je skutečně odsouzena k trestu odnětí svobody soudem, na rozdíl od podmíněného propuštění nebo odročení. Viz také *Mittimus*.

Řízení, kterým se nařizuje umístění duševně choré nebo nesvéprávné osoby na léčení. Řízení o uvěznění nebo hospitalizaci může být civilní nebo trestní; a dobrovolné nebo nedobrovolné. Osobám uvězněným či hospitalizovaným nedobrovolně je poskytnuta řádná procesní ochrana; *např.* periodická soudní revize dalšího věznění či hospitalizace. Fasulo v. Arafah, 173 Conn. 473, 378 A.2d 553. Viz Civil commitment.

Dohoda nebo závazek něco dělat; *např.* prohlášení půjčovatele, že půjčku poskytne za určitých podmínek. Závazky mohou být různých druhů, jako je podmíněný závazek, s podmínkou splnění určitých bodů, nebo pevný závazek, který je závazný pro půjčovatele bez podmínek.

Commitment fee. Poplatek za poskytnutí půjčky. Suma, placená dlužníkem věřiteli za poskytnutí půjčky vedle úroku. Tyto poplatky jsou obvyklé při transakcích s nemovitostmi.

Committee. Výbor; člen výboru. Osoba nebo shromáždění nebo sbor osob, kterým např. soud nebo zákonodárský orgán svěřil nebo odevzdal projednávání, rozhodování nebo správu nějaké záležitosti. Jednotlivec nebo orgán, na kterého ostatní delegovali nebo mu předali jednotlivé úkoly nebo se sám ujal jejich provedení v očekávání, že jeho jednání bude potvrzeno orgánem, který se zavázal zastupovat nebo pro něj jednat.

V zákonodárných orgánech stálý výbor projednává všechny návrhy zákonů, rezoluce a jiné body v oblasti legislativy, spadající do kategorie otázek, nad nimiž mu byla dána jurisdikce. Členství a postavení ve stálých výborech jsou široce vymezeny ve služebním řádu. Zvláštní výbor provádí šetření a referuje o specifických otázkách a končí, když je jeho úkol splněn. Společný dvoukomorový výbor legislativního orgánu, složený ze zástupců z každé z obou sněmoven, kteří se scházejí a jednají společně jako jeden výbor.

Committing magistrate. Soudce, provádějící předběžný výslech. Nižší soudní úředník, který je vybaven pravomocí vést předběžný výslech osob obviněných ze zločinu a buď je propustit pro nedostatek zjevných důkazů, nebo poslat do vězení, aby čekaly na soudní přelíčení, nebo (v některých jurisdikcích) přijmout kauci a propustit je. Termín je považován za synonymum výrazu „vyšetřující soudce“.

Committitur. Je zatčen. Příkaz nebo pokyn oznamující, že osoba v něm uvedená je odevzdána šerifovi do vazby.

Committitur piece. Zatýkácí list. Ve starém anglickém právu písemná listina, vyhotovená na pergamentu, která uváděla v platnost zatčení již uvězněné osoby, na návrh toho, kdo ji nechal uvěznit.

Commixtio or commixtion. Smíšení. V kontinentálním právu smíšení nebo záměna věcí, suchých či pevných, náležejících různým vlastníkům, na rozdíl od *confusio*, která se týká látek tekutých.

Commodate. Půjčka. O půjčku jde, jestliže je majitelem půjčena bezplatně nějaká věc výlučně ku prospěchu, na výpomoc a k užítku vypůjčovatela a půjčená věc má být vrácena *in specie*. Viz také *Commodatum*.

Commodati actio. Lat. Žaloba z půjčky. V kontinentálním právu žaloba z půjčky; žaloba na vrácení půjčené věci. Žaloba podaná na znovunabytí půjčené věci (*commodatum*), která nebyla půjčovateli vrácena.

Commodatum. Půjčka. Bezplatné půjčení věcí, které mají být dočasně užívány a vráceny *in specie*. Ten, kdo půjčuje jinému věc na určitou dobu, aby ji užíval za určitých podmínek, bez jakéhokoliv poplatku či odměny, je nazývá „*commodans*“; osoba, která věc přijímá, se nazývá „*commodatarius*“, a smlouva se jmenuje „*commodatum*“. Liší se od *locatio-conductio* (smlouvy nájemní) v tom, že užívání věcí je bezplatné.

Commodities. Komodity. Věci, které jsou užitečné nebo prospěšné, zejména zboží, které je předmětem obchodu. Zboží všeho druhu; předměty obchodu. Movité věci, které mají hodnotu; věci, které jsou kupovány a prodávány. Toto slovo je pojmem širším než zboží a ve vztahu k obchodu může zahrnovat téměř jakýkoli kus movitého nebo osobního majetku.

Suroviny jako vlna, bavlna atd., s nimiž se obchoduje na komoditní burze a ohledně kterých se uzavírají termínové obchody.

Commodity. Viz *Commodities*.

Commodity Credit Corporation. Sdružení pro komoditní úvěry. Sdružení pro komoditní úvěry (CCC) bylo zřízeno 17. října 1933 v souladu s Prováděcím nařízením (Executive order) 6340 z 16. října 1933 podle zákonů státu Delaware, jako orgán státní správy USA. Od 17. října 1933 do 1. července 1939 bylo CCC vedeno a působilo v úzkém spojení s Finančním sdružením pro rekonstrukci (Reconstruction Finance Corporation). 1. července 1933 bylo CCC převedeno prezidentovým Plánem reorganizace z r. 1939 do ministerstva zemědělství. Schválením zákona o Chartě sdružení pro komoditní úvěry (Commodity Credit Corporation Charter Act) z 29. června 1948 (62 Stat. /Statutes — zákony/ 1070; 15 U.S.C.A. /United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA/ § 714), následně změněného, bylo konstituováno CCC s účinností od 1. ledna 1948 jako orgán státní správy a zastupitelství USA pod stálou Federální chartou. Účelem CCC je stabilizovat a chránit zemědělské příjmy a ceny, napomáhat udržení vyvážených a přiměřených dodávek zemědělských plodin a výrobků a usnadnit pravidelnou distribuci plodin.

Commodity future. Termínový obchod. Spekulativní obchod, znamenající prodej budoucího výnosu takových surovin, jako je vlna nebo bavlna, za předem dohodnutou cenu. Viz *Futures contract*.

Commodity futures contract. Viz *Futures contract*.

Commodity Futures Trading Commission. Komise pro termínové obchody. Orgán státní správy USA, konstituovaný k provedení zákona o komoditní burze (Commodity Exchange Act); zákon měl zajistit poctivou praxi a čestné jednání na burzách termínových obchodů a poskytnout opatření ke kontrole nad spekulativním jednáním.

Commodity option. Viz *Option*.

Commodity paper. Dokumentární směnka na zboží. Obchodní dokumenty, představující půjčky, zajištěné konosamenty nebo skladištními stvrzenkami, kryjícími zboží.

Commodity rate. Komoditní sazba. Ve vztahu k železniční přepravě je to sazba, které se používá v případě specifické komodity samotné; na rozdíl od „skupinové sazby“, která znamená jednoduchou sazbu, používanou u řady výrobků stejného druhu.

Commodum ex injuria sua nemo habere debet. Nikdo by neměl mít prospěch z protiprávního jednání, kterého se sám dopustil.

Common, s. Obecní pozemek; právo společného užívání (pozemku). Pozemek, patřící nebo rozdělený rovným dílem mezi více subjektů. Často se vyskytující. Bez zvláštních nebo odlišujících znaků.

Věcné břemeno, záležející v požitcích, které má vazal spolu s jiným nebo jinými z pozemku, patřícího druhému. Viz *Profit* (*Profit a prendre*).

Plocha pozemku, ležícího stranou od města, k veřejnému užívání. Původně byly tyto pozemky užívány jako obecní pastviny. Nyní jsou obvykle nazývány „*parky*“.

Common appendant. Právo společného užívání jako služebnost. Ve starém anglickém právu právo, vázané k držbě orné půdy, které opravňovalo vlastníka pást

dobytek na pozemcích jiného, obvykle majitele panství, jehož součástí byly pozemky, s nimiž bylo právo spojeno. 2. Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie) 33.

Common appurtenant. Právo společné pastvy, příslušející k pozemku. Právo pást dobytek na pozemku druhého (spolu s vlastníkem nebo jinými), které je založeno udělením nebo vydržením.

Common in gross, or at large. Právo společného užívání *in gross* nebo *at large*. Druh práva společného užívání, které se neváže ani nepřisluší k pozemku (*land*), nýbrž poji se k vazalově osobě (*person*), jelikož jemu a jeho dědicům bylo uděleno listinou; nebo může být uplatňováno na základě vydržení, například církevní osobou. 2. Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie) 34. Je to separátní právo, zcela odlišné od jiných práv k půdě, lpící na osobě, které toto právo náleží.

Common of estovers. Společné právo brát dřevo. Povolení brát si potřebné dřevo pro vlastní potřebu nebo pro zásobení domu či farmy z pozemků druhého, společně s vlastníkem nebo s jinými. 2. Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie) 35. Může být nárokováno stejně jako právo pastvy, na základě udělení nebo vydržení.

Common of piscary. Společné právo rybolovu. Právo nebo povolení lovit ryby ve vodách jiného vazala, spolu s majitelem pozemku nebo jinými osobami. 2. Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie) 34. *Hardin v. Jordan*, 140 U.S. 371, 11 S. Ct. 808, 35 L. Ed. 428.

Common, tenants in. Viz *Tenant* (*Tenant in common*).

Common, adj. Obecný; společný; obyčejný. Obvyklý, zvyklý; sdílený několika subjekty; ve společném vlastnictví několika subjektů. Patřící nebo náležející mnohým nebo většině. Všeobecný nebo převažující, často nebo obvykle se vyskytující nebo se objevující; běžný z důvodu častého výskytu. *Webb v. New Mexico Pub. Co.*, 47 N.M. 279, 141 P.2d 333, 335. Také obyčejný, obvyklý a navykly, přiznaný nebo doznáný a užívaný neomezeně v různých výrazech, naznačujících nezákonné a trestné chování, jako je např. „*common scold*“ (žena, budící veřejné pohoršení svou hašteřivostí), „*common thief*“ (sprostá krádež) apod. K pojmu *common*: *Bail*; *Barretor*; *Carrier*; *Chase*; *Condit*; *Council*; *Day*; *Debtor*; *Diligence*; *Drunkard*; *Error*; *Fishery*; *Highway*; *Informer*; *Inn*; *Intendment of law*; *Intent Jury*; *Labor*; *Nuisance*; *Occupant*; *Property*; *School*; *Scold*; *Seal*; *Sergeant*; *Stock*; *Traverse*; *Vouchee*; *Wall*, viz tyto pojmy.

Common ancestor. Společný předek. Osoba, od níž dvě nebo několik osob odvozují společný původ.

Common appearance. Běžný výskyt. Způsob, jakým se něco obecně jeví, např. krev se běžně vyskytuje jako červená.

Common area. Společná prostora. Ve vztahu nájemník—domácí je to část pronajatých prostor domu, užívána společně nájemníky, nad kterou si domácí ponechává

vá moc (např. chodby, schody), a proto je za jejich stav odpovědný, na rozdíl od prostor, které má nájemník ve výlučné držbě. Termín se také vztahuje na prostory ve společném vlastnictví a užívání osob bydlících v kondominiu, na rozparcelovanou půdu nebo na pozemky pro výhledovou bytovou výstavbu.

Common assurances. Obecné jistoty. Různé způsoby nebo nástroje pozemkových převodů, vytvořené nebo schválené anglickým právem. Jsou nazývány „obecnými“, protože jimi je zajištěno právo k nemovitosti každého.

Common carrier. Veřejný dopravce. Každý dopravce, kterému zákon ukládá dopravovat pasažéry nebo náklad bez možnosti odmítnutí, je-li zaplacené schválené jízdné nebo taxa, na rozdíl od soukromého nebo smluvního dopravce. Ten, kdo se představuje veřejnosti jako činný v přepravě osob nebo majetku z místa na místo a za náhradu a kdo nabízí služby široké veřejnosti. *Tilson v. Ford Motor Co.*, D. C. Mich., 130 F. Supp. 676, 678. Takového dopravce je nutné odlišovat od dopravce smluvního (*contract*) nebo soukromého (*private*). Viz *Carrier*.

Common causes or suits. Obecné spory. Výraz kdysi užívaný k označení sporů civilních neboli takových, které se vedly mezi poddaným a poddaným, na rozdíl od *pleas of the crown* (žalob Koruny, tj. trestních věcí).

Common condidit. Viz *Condit*.

Common counts. Obecné body žaloby. Staré žalobní formy, v nichž žalobce vložil v podobě výčtu základ svého nároku, jako např. *money had and received* (peníze, které měl a přijal), *goods sold and delivered* (zboží, které prodal a doručil) atd. Tradičně různé formy žaloby *assumpsit*.

Common defense. Společná obhajoba. Při společném soudním přelíčení proti dvěma nebo více obžalovaným je to obhajoba, kterou uplatňují všichni obžalovaní.

Common design. Společný (nekalý) záměr. Totožnost záměru dvou nebo více osob provést nezákonný čin. Všeobecně užíváno v trestněprávním kontextu k popisu jednání, provedeného dvěma nebo více osobami na základě společného plánu. Pro činy a prohlášení jednoho účastníka během trvání společného (nekalého) záměru jsou žalovatelní všichni účastníci. *Com. v. Dahlstrom*, 345. Mass. 130, 185 N.E.2d 759. Viz *Combination in restraint of trade*; *Conspiracy*.

Common disaster. Společné úmrtí. Situace, kdy se zdá, že zůstavitel a obmyšlený zemřeli současně, bez jasné známky nebo důkazu, kdo z nich zemřel dříve. Viz *Simultaneous Death Act*.

Common disaster clause. Doložka o společném úmrtí. V pojištění nebo závěti doložka, která činí opatření v podobě alternativního obmyšleného pro případ, kdy pojištěný (resp. zůstavitel) a obmyšlený (resp. legatář) zemřou při společném neštěstí. Viz *Simultaneous death clause*.

Common enterprise. Viz *Joint enterprise*.

Common good. Obecné dobro. Obecný termín k označení zlepšení poměrů široké veřejnosti.

Common knowledge. Věc všeobecně známá, notorieta. Informace obecně rozšířené mezi značným počtem lidí. Viz *Judicial notice*.

Common prayer. Společná modlitba. Liturgie nebo veřejná forma modlitby, jejíž provádění předepisuje anglikánská církev ve všech kostelích a kaplích a kterou jsou duchovní povinni dodržovat pod hrozbou určité sankce.

Common repute. Obecné mínění. Převládající důvěra daného společenství v existenci určitých skutečností nebo seskupení faktů.

Common right. Obecná (lidská) práva. Termín používaný pro práva, privilegia a imunity, které náležejí a kterých požívají všichni občané stejnou měrou a společně a které mají základ v common law.

Common school. Obecná škola. Veřejná základní škola.

Common seller. Běžný obchodník. Běžný obchodník s nějakou komoditou je ten, kdo ji prodává často, obvykle, obvykle.

Common sense. Zdravý rozum. Zdravý praktický úsudek; takový stupeň inteligence a rozumu, kterého se používá na vztahy osob a věcí a obvyčejných záležitostí v životě, který je vlastní převážné většině lidí a který postačuje k tomu, aby řídil chování a jednání jednotlivce způsobem, odpovídajícím chování obvyčejných osob.

Common weal. Obecné blaho. Veřejné nebo obecné dobro nebo blaho.

Commonable. Obecní; připuštěný k pastvě na obecním pozemku. Oprávněný užívat obecní pozemek. Zvířata připuštěná k pastvě na obecním pozemku jsou buď zvířata od pluhu, jako koně a voly, nebo taková, která hnojí pozemky, jako krávy a ovce. Zvířata nepřipuštěná k pastvě na obecním pozemku jsou vepř, kozy apod. 2 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Law of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie) 33.

Commonalty. Obecný lid. Velký soubor občanů; masa lidí, vyjma šlechty. Kolektiv lidí, mající vlastní samosprávu, vyjma jejich vyšších úředníků. Kolektiv společnosti nebo korporace, na rozdíl od vedoucích pracovníků.

Commonance. Oprávnění užívatel obecního pozemku nebo tenanti nebo obyvatel, kteří mají právo společného užívání k veřejnému pozemku.

Common bar. Obecná námitka. (Jinak zvaná „blank bar“). Obhajoba podle common law, směřující k donucení žalobce, aby uvedl přesné místo, kde došlo k porušení práva.

Common bench. Obecná soudcovská lavice, stolice. Starobylé pojmenování anglického soudu pro soukromoprávní spory. Jeho původní název byl patrně pouze „The Bench“ (soudcovská lavice), ale byl označen jako „Common Bench“ (obecná soudcovská lavice), aby byl odlišen od „King's Bench“ (královské soudcovské lavice), a to z toho důvodu, že projednával a rozhodoval spory obvyčejných, tj. common (obecných) osob, tj. spory mezi poddaným a poddaným, na nichž Koruna neměla žádný zájem.

Common descriptive name. Obecný popisný název. Druhá obchodní známka; jak je tento termín užit v Lanhamově zákoně (Lanham Act), vztahuje se na jednotlivý druh nebo třídu, kterým jsou individuální výrobek nebo služba jen podřazeny, a naznačuje základní

povahu výrobku nebo služby. Soweco, Inc. v. Shell Oil Co., C. A. Tex. 617 F 2d 1178, 1182.

Common elements. Společné prvky. V předpisech o kondominiu všechny ostatní části kondominia kromě units (jednotek), t.j. fyzických podílů kondominia, určených k separátnímu vlastnictví nebo držbě. Uniform Condominium Act (Jednotný zákon o kondominiu), § 1—103(4), (25).

Common enemy doctrine. Doktrína o obecném nepříteli. Podle této doktríny má každý vlastník půdy bezvýhradné právo na svém vlastním pozemku odvrátit povrchové vody, jestliže to považuje za vhodné, aniž by byl nucen brát v potaz následky pro ostatní majitele půdy, kteří rovněž mají právo a povinnost chránit se, jak nejlépe dovedou. Reutner v. Vouga, Mo.App. 367 S.W. 2d 34, 41.

Common enterprise. Společný podnik. Podle předpisů o cenných papírech je to podnik, ve kterém je jmění investora propojeno s úsilím a úspěchem těch, kdo hledají investice, nebo třetích osob, a je na nich závislé. S.E.C. v. Goldfield Deep Mines Co. of Nevada, C. A. Cal., 758 F.2d 459, 463.

Commoners. Oprávnění uživatelé obecního pozemku. Ve starém anglickém právu osoby, které mají právo společného užívání pozemku. Jsou tak nazývány, protože mají právo vyháňet na pastvu na pozemky, ležící ladem, in common, tj. společně s lordem.

Common fund doctrine. Doktrína společných peněžních prostředků. Tato doktrína stanoví, že soukromý žalobce nebo žalobcův advokát, který svým úsilím vytvoří, objeví, zvětší nebo zachová peněžní prostředky, na něž mají nárok také jiní, je oprávněn hradit z těchto prostředků náklady na vedení sporu, včetně palmáře. Vincent v. Hughes Air West, Inc., C. A. Cal., 557 F 2d 759, 769.

Common humanity doctrine. Doktrína obecné lidskosti. Jestliže se cestujícím během cesty udělá nevolno nebo je poraněn, je dopravce povinen podle „doktríny obecné lidskosti“ poskytnout cestujícímu takovou přiměřenou péči a pozornost, jakou vyžaduje obecná lidskost.

Common knowledge. Věc všeobecně známá. Vztahuje se k tomu, co soud může prohlásit za použitelné v řízení bez nutnosti důkazu. Je to znalost, kterou má každá inteligentní osoba, a obsahuje učební látku, zkušenosti, historická fakta a skutečnosti, které jsou předmětem vlastního poznání soudu. Shelley v. Chilton's Adm'r, 236 Ky. 221, 32 S.W.2d 974, 977. Viz také Judicial notice.

Common law. Obecné právo; zvykové, soudcovské právo. Obecně: angloamerické soudcovské právo, angloamerické právo vůbec (a contr. civil law, kontinentální právo). Na rozdíl od statutárního práva, tvořeného nařízeními zákonodárných orgánů, common law obsahuje soubor zásad a pravidel jednání, vztahujících se ke správě a ochraně osob a majetku, která odvozují svou autoritu pouze ze starobylých obyčejů a zvyklostí nebo z rozhodnutí a výnosů soudů, které uznávají, potvrzují nebo provádějí tyto zvyky a obyčeje; a v tomto smyslu zejména starobylé nepsané anglické právo. Všeobecně je to soubor práva, který se rozvíjí a odvozuje od soudních rozhodnutí, na rozdíl od aktů zákonodárných sborů. Common law je základem pro celé statutory law (zákonné právo) a case law (soudcovské právo) Anglie a amerických kolonií před americkou revolucí. People

v. Rehman, 253 C.A.2d 119, 61 Cal. Rptr. 65, 85. Spočívá na těch principech, zvycích a pravidlech jednání, použitelných pro správu a ochranu osob a majetku, které neopírají svou autoritu o nějaký výslovný a nesporný projev vůle zákonodárných sborů. Bishop v. U.S., D. C. Tex., 334 F. Supp. 415, 418.

Na rozdíl od církevního práva je to systém práva, aplikovaného pouze světskými (státními) soudy.

Občanský zákoník Kalifornie (California Civil Code) v odst. 22.2. stanoví, že „common law Anglie, pokud není v rozporu nebo neslučitelné s Ústavou USA nebo s Ústavou či zákony státu Kalifornie, je normou pro rozhodování všech soudů tohoto státu“.

V širším slova smyslu common law může označovat každou část pozitivního práva, právní teorie a starobylého obyčeje státu nebo národa, která je všeobecná a univerzálně používaná a tedy určuje hranice zvláštních nebo místních pravidel a obyčejů.

K pojmu Federal common law viz tento pojem.

Jako složené adjektivum je pojem common law chápán jako protiklad pojmu „statutory“ (zákonný, statutární) a někdy také „equitable“ (podle ekvity) nebo „criminal“ (trestní). Viz příklady níže.

Common-law action. Žaloba podle common law. Žaloba, opírající se spíše o common law než o statutární právo, ekvity nebo kontinentální právo.

Common-law assignments. Převody vlastnictví podle common law. Takové formy převodů vlastnictví ve prospěch věřitelů, jaké byly známy podle common law, na rozdíl od převodů, které jsou podle nového pojetí nebo jsou schváleny zákonem.

Common-law cheat. Podvod podle common law. Získání peněz nebo majetku pomocí falešného znamení, znaku nebo symbolu; tak zní definice podvodu nebo „podvádění“ podle common law.

Common-law contempt. Urážka soudu (pohrdání soudem) podle common law. Pojem, užívaný někdy v případech řízení pro urážku soudu, která jsou svou podstatou trestní, na rozdíl od těch, která jsou určena jako zcela civilní opatření, vyplývající obyčejně z údajného porušení nějakého příkazu, vydaného v průběhu řízení u kancléřského soudu.

Common-law copyright. Autorské právo podle common law. Autorovo vlastnické právo k dílu před jeho publikací. Nehmotné, imateriální právo autora literárních nebo uměleckých výtvorů výlučně je reprodukovat a prodávat, které vzniká v okamžiku jejich vytvoření, na rozdíl od federálních nebo statutárních autorských práv, existujících většinou pouze k publikovaným dílům. Autorské právo podle common law je věčné, zatímco statutární autorské právo je na omezený počet let. Při porušení autorského práva podle common law bylo možno žalovat podle ekvity. Edgar H. Wood Associates Inc. v. Skene, 347 Mass. 351, 197 N.E.2d 886. Rozdíl, který původně existoval mezi autorskými právy podle common law a autorskými právy zákonnými, byl odstraněn v r. 1976 revizí zákona o autorském právu (Copyright Act); § 301 nového zákona zvláště chrání autorská práva podle common law, která vznikla před 1. lednem 1978. Viz také Copyright.

Common-law courts. V Anglii soudy, které aplikovaly common law.

Common-law crime. Trestný čin podle common law. Takový trestný čin, který lze trestat podle common law, na rozdíl od trestných činů, uvedených v zákoně.

Common-law dedication. Viz Dedication.

Common-law extortion. Vymáhání peněz. Úplatné vybírání nezákonných poplatků úředníkem pod rouškou úřadu.

Common-law jurisdiction. Jurisdikce podle common law. Pravomoc soudu projednávat a rozhodovat případy, které podléhaly soudům podle anglického common law. Jurisdikce těch soudů, které vykonávají soudní pravomoc podle common law.

Common-law larceny. Viz Larceny.

Common-law lien. Zadržovací právo podle common law. Zadržovací právo, přiznané common law, na rozdíl od práva zákonného (statutárního), ekvity a práva námořního; také takové právo, které vzniká jako samozřejmý důsledek ze zákona, na rozdíl od práva, které bylo založeno smlouvou mezi stranami. Je to právo, poskytnuté určité osobě, aby zadržela to, co má v držbě a co náleží druhému, až do doby, kdy je požadavek nebo příkaz držitele zaplacen či uspokojen. Whiteside v. Rocky Mountain Fuel Co., C.C.A. Colo., 101 F.2d 765, 769.

Common-law marriage. Spolužití druha a družky. Manželství, které nebylo uzavřeno obvyklým způsobem (tj. bez obřadu), ale vzniklo dohodou o sňatku, po níž muž a žena začali žít ve společné domácnosti. Konzumentní dohoda o sňatku mezi osobami právně způsobilými uzavřít manželskou smlouvu, per verba de praesenti, po níž následovalo soužití ve společné domácnosti. Takové manželství vyžaduje jasnou vzájemnou dohodu, stálou a naprostou vůči všem ostatním, o vstupu do manželského vztahu, do takového společného soužití v domácnosti, které by zajistilo naplnění nezbytného vztahu muže a ženy, a o převzetí manželských povinností a závazků. Marshall v. State, Okl. Cr., 537 P.2d 423, 429. Tato manželství jsou v řadě států USA neplatná; např. Missouri (po r. 1921), Indiana (po r. 1958), Maryland, Massachusetts, Nebraska (po r. 1939), Nevada, New Hampshire, New Jersey, New Mexico, New York (po r. 1933), Severní Dakota, Oregon, Jižní Dakota (po r. 1959), Virginia, Washington, Záp. Virginia, Wisconsin, Wyoming.

Common-law state. Viz Community property.

Common-law trademark. Ochranná známka podle common law. Ochranná známka, vyhrazená podle norem common law, bez ohledu na zákony. Stratton & Terstegge Co. v. Stiglitz Furnace Co., 258 Ky. 678, 81 S.W.2d 1, 3.

Common-law trust. Trust podle common law. Obchodní trust, který má určité rysy společné s korporací a v němž správci (trustees) drží majetek a řídí obchody a akcionáři jsou oprávněni z trustu (beneficiaries a cestui que trust); někdy bývá uváděn jako Massachusetts trust. Viz Massachusetts trust.

Common-law wife. Družka. Žena, která žije s druhem podle common law; nebo žena, která žila s mužem ve vztahu konkubinátu po dobu jeho života a po jeho smrti uplatní nárok, aby byla uznána za jeho manželku v souladu s požadavky common law.

Common lawyer. Právník, znalý common law. Tento termín je nyní zcela obsoletní.

Common market. Společný trh. Hospodářské společenství, vytvořené Římskou smlouvou z r. 1957, které původně zahrnovalo Belgii, Francii, Itálii, Lucembursko, Nizozemí a Spolkovou republiku Německo. Jeho oficiální název je Evropské hospodářské společenství.

Common nuisance. Veřejné pohoršení; nepřistojnost. Nepřistojnost je „obecná“ nebo „veřejná“ (přičemž oba pojmy jsou synonymní), jestliže poškozují práva, kterých požívají občané jako část veřejnosti, to jest práva, která náležejí každému občanovi. *Dahlstrom v. Roosevelt Mills, Inc.*, 27 Conn. Sup. 355, 238 A.2d 431, 432. *Viz také Nuisance.*

Common pleas court. *Viz Court of Common Pleas.*

Common property. Společný majetek. Majetek, který drží dvě nebo více osob společně; *např. jako tenants in common* (*viz tam*). Část pronajatých prostor domu, nad níž si domácí ponechává kontrolu, ale která může být užívána nájemníky, *např. chodby, schody atd. Viz také Community property.*

Common recovery. Znovunabytí podle common law. Při převádění nemovitostí druh *common assurance* (obecná jistota), neboli způsob převodu pozemků zápisem, dříve v Anglii často používaný. Byla to co do povahy a formy žaloba, běžně dovedená ke zdárnému konci a vyústující v *recovery*, tj. znovunabytí pozemků proti tenantovi, který měl původně *freehold*; toto znovunabytí se pokládalo za soudní rozhodnutí o právu, zavazovalo všechny osoby a zakládalo neomezený a absolutní *fee—simple*. 2 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie) 357. Tento institut byl zrušen zákonem 3 & 4 Wm. IV, c. 74.

Common right. Obecný nárok. Nárok odvozený z common law. *Strother v. Lucas*, 37 U.S. (12 Pet.) 410, 437, 9 L. Ed. 1137. Nárok určitých konkrétních lidí není obecný nárok. *Perdue v. Zoning Bd. of Appeals of City of Norwalk*, 118 Conn. 174, 171 A. 26, 28.

Commons. Obecný lid; obecní pozemky; občanstvo. Třída poddaných ve Velké Británii, bez královské rodiny a šlechty. Jsou zastoupeni v parlamentu Dolní sněmovnou.

Část pozemku náležejícího k panství (nebo pozemek, který vlastnil lord), která nebyla obdělávána, takže se jí říkalo „panský úhor“ a sloužila pro veřejné cesty a pro společné právo pastvy pro lorda a jeho tenanty. 2 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie) 90.

Návisi; pozemky určené k oddechu a prostory nebo otevřená prostranství k veřejnému užívání nebo veřejné zábavě, které patří městům — nyní obvykle nazývají „parks“.

Commons, House of. *Viz House (House of Commons).*

Common stock. Kmenové akcie. Druh základního akciového kapitálu, který představuje zbytkové vlastnictví korporace. Vlastníci kmenových akcií mají hlasovací právo (například zvolit ředitele korporace) a podílet se na ziscích korporace cestou dividend (ale až poté, co byly vyplaceny dividendy majitelům prioritních akcií). Tyto akcie se v případě zrušení korporace vyplácejí jako poslední (poté, co byly uspokojeny požadavky věřitelů a majitelů prioritních akcií).

Common tenancy. Společné užívací právo. Druh užívacího práva k půdě, kdy tenanti drží majetek společně

bez práva na podíl zemřelého. Může být držbou nestejných dílů mezi tenanty. Takové užívací právo může být rozděleno. *Viz také Tenancy.*

Common thief. Notorický zloděj. Ten, kdo svou zkušeností a sklony je zlodějem; zloděj — recidivista. Osoba může být prohlášena za notorického zloděje poté, co byla více než jednou usvědčena z krádeže. To s sebou zpravidla nese doplňkový rozsudek nad rámec rozsudku za krádež. Někdy se používá pojmu „common and notorious thief“.

Common trust fund. Společný svěřenský fond. Fond, který je složen z peněžních prostředků, na kterých se podílejí pozůstalosti, trusty a poručenství, udržované a spravované bankou nebo *trust company* (svěřenskou společností) pro výlučné potřeby vlastních pozůstalostí, trustů a poručenství, na základě povolení zákonem toho státu USA, ve kterém je zřízen a v souladu s pravidly a nařízeními, vyhlášenými Federálním rezervním systémem (Federal Reserve System). *Mechanicks Nat. Bank of Concord v. D'Amours*, 100 N.H.461, 129 A.2d 859, 862. Typ svěřenského fondu, ve kterém jsou prostředky mnoha osob spojeny za účelem úspory na správu a poradenství a jehož správcem je banka nebo jiné finanční instituce; většinou je zcela regulován zákonem. Několik států USA přijalo jednotný zákon o společném svěřenském fondu (Uniform Common Trust Fund Act).

Common wall. *Viz Party wall.*

Commonwealth. Obecné blaho; společenství; říše. Veřejné nebo obecné dobro nebo blaho. Tento výraz nemůže být považován za odborný termín z oblasti veřejného práva, i když je často užíván v politické vědě. Je-li tak použit, označuje všeobecně republikánskou formu — takovou, ve které je hlavním zřetelem blaho a práva celé masy lidí, spíše než privilegia třídy nebo vůle monarchie; nebo může znamenat soubor občanů, žijících ve státě, v němž se tato forma vlády uplatňuje.

Někdy může označovat i samosprávu, neboli vládu, právního společenství (neboli státu), mající v záležitostech, které se jich bezprostředně týkají, jistou autonomní pravomoc, ale tvořící integrální součást širší vlády (nebo státu). V tomto smyslu je to úřední označení několika států, patřících do USA (jako Pensylvánie, Massachusetts, Virginia a Kentucky), a byl by vhodný pro každý z nich. Ve smyslu dříve uvedeném to slovo označovalo anglickou vládu za protektorátu Cromwella.

Každý z jednotlivých států USA a skupina lidí tvořící stát nebo politicky organizovanou společnost, politické společenství, tedy stát, zejména takový, který byl konstituován množstvím lidí, sjednocených smlouvou nebo tichou dohodou pod jednotnou formu vlády a soustavu zákonů. *Detres v. Lions Bldg. Corp.*, C. A. III., 234 F.2d 596, 600.

Viz Government; Nation; State.

Commonwealth court. Soud společenství (tj. státu USA). V Pensylvánii měl Commonwealth court jurisdikci ve věcech civilních žalob podaných proti státu nebo jeho úředníkům nebo ve sporech proti nim vedených (vyjma *habeas corpus* nebo snížení trestu nespadaajícího pod jeho odvolací jurisdikci, a výlučnou pravomoc); všechny civilní žaloby podané státem nebo jeho úředníky nebo spory jimi vedené s výjimkou výlučné pravomoci; a podle četných specifických předpisů. Jeho originální jurisdikce je výlučná, s výjimkou civilních

žalob, podaných státem nebo jeho úředníky nebo sporů jimi vedených, kde může být dána i pravomoc soudu civilního, podle volby žalobce.

Commorancy. Pobyt. V anglickém právu přebývání na jednom místě; spočívající v obvyklém přespávání na tomto místě. 4 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie) 273. V americkém právu je užíváno k označení pouze dočasného pobytu.

Commorant. Pobývajících. Zůstávajících nebo setrvávajících; přebývajících dočasně na nějakém místě. Zdržující se v určitém městě nebo okrese.

Commorientes. Osoby, které zahynuly při téže události. Několik osob, které zahynuly současně v důsledku stejné katastrofy. *Viz Common (Common disaster).*

Commorth or comorth. Příspěvek, který se vybíral při svatbách a také při primiciích, kdy čerstvě vysvěcení kněží četli nebo zpívali první mše. Byl zakázán zákonem 26 Hen. VIII, C. 6.

Commote. Správní jednotka ve Walesu, obsahující padesát vesnic. Také velké panství nebo pozemky, podléhající pravomoci lorda, které mohou obsahovat jedno nebo několik velkostatků.

Commotion. Vzpouza. Stav nepokoje, občanského neklidu nebo pozdvižení. Občanská vzpoura je povstání mezi masami lidu, které způsobuje vážné a dlouhotrvající porušování a narušování občanského pořádku, nedosahující rozměru války nebo ozbrojeného povstání; je to divoká a živelná akce mnoha lidí, kteří se spojíli dohromady.

Commune, v. Hovořit. Rozprávět; komunikovat.

Commune, adj. Lat. *Viz Communis.*

Commune, s. Samosprávné město, obec. Samosprávné město nebo vesnice. Nejmenší správní jednotka v mnoha evropských zemích. Název, který dostal výbor lidu ve francouzské revoluci v r. 1793; a znovu v revolučním povstání v r. 1871, kdy označoval pokus nastolit absolutní samosprávu v Paříži nebo také masy těch, kteří se na tomto pokusu podíleli. Ve starém francouzském právu označoval tento výraz každou městskou obec a ve starém anglickém právu obecný lid.

Malé společenství lidí, obvykle se společnými zájmy, kteří vlastní a rozdělují si majetek společně.

Commune concilium. Společná rada. Královská rada. *Viz Privy council.*

Commune concilium regni. Společná rada království. Jeden z názvů anglického parlamentu. *Viz Communitas regni Angliae.*

Commune forum. Obecné sídlo spravedlnosti. Sídlo hlavních soudů, zejména těch, které jsou stálé.

Commune placitum. Ve starém anglickém právu *common plea* neboli obecná (soukromá) žaloba, jako je *např. žaloba pro dluh.*

Commune vinculum. Společné pouto. Ve starém anglickém právu společné nebo vzájemné pouto. Tohoto výrazu se používalo pro označení společného původu a feudální lenní věrnosti, jako je *např. pouto mezi lordem a tenantem*. 2 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie) 250; 3 Bl. Comm. 230.

Communia. Společné věci. Ve starém anglickém právu společné věci, *res communes*. Jako *např. tekoucí voda, vzduch, moře a mořské břehy.*

Communiaie. Svobodné městské obce. Ve feudálním právu se tak na evropském kontinentu označovala města, kterým byly ve dvanáctém století Korunou uděleny občanské svobody a z nichž se vytvořily údelními tzv. „obecních chart“ svobodné městské obce.

Communia placita. Obecné žaloby. Ve starém anglickém právu obecné žaloby či soukromé pře, neboli spory mezi dvěma poddanými, na rozdíl od sporů Koruny.

Communia placita non tenenda in scaccario. Obecné žaloby se nemají projednávat u soudu pro záležitosti státní pokladny. Starobylý writ, určený pokladníkovi a baronům soudu pro záležitosti státní pokladny, který zakazoval vést spory mezi obyčejnými osobami (tj. nikoli královými dlužníky, kteří jako jediní zde původně žalovali a byli žalováni) před tímto soudem, jestliže k němu žádná ze stran nepříslušela.

Communibus annis. V běžných letech. V ročním průměru.

Communicate. Sdílet. Věnovat, oznámit, dát vědět, obšírně vyprávět, podat jako informaci; prohovořit; předat informaci. *Viz také Utter.*

Communication. Sdělení. Podaná informace; sdílení znalostí s někým; konference; konzultace nebo přípravné jednání k uzavření smlouvy. Styk; spojení. Průběh nebo systém předávání informací. „Sdělení“ je obvykle považováno za promyšlenou výměnu myšlenek nebo názorů mezi dvěma nebo více osobami, na rozdíl od vyjádření „*res gestae*“, která jsou instinktivní nebo spontánní nebo jsou učiněna v takovém otřesu nebo rozčilení, že vylučují možnost rozmyslu. *Gulf Oil Corp. v. Harris*, Okl. 425 P 2d 957, 962.

Confidential communications. Důvěrná sdělení. Je to určitý druh sdělení, probíhající mezi osobami, které jsou v důvěrném vztahu (nebo které jsou s ohledem na své vzájemné postavení vázány povinností zachovávat tajemství a věrnost), jejichž vyjádření zákon s ohledem na zásady slušnosti a pořádku ve společnosti nedovoluje nebo umožňuje dotazovat se na ně jen u soudu. Příkladem takových privilegovaných, důvěrných vztahů jsou vztahy mezi manželi, mezi lékařem a pacientem, mezi advokátem a klientem. Tyto vztahy jsou na přání svědka—manžela/manželky, svědka—pacienta, svědka—klienta chráněny. Pro účely zásady, že privilegium vztahu advokát — klient je omezeno na „sdělení“ mezi advokátem a klientem, není pojem „sdělení“ omezen na ústní nebo písemná sdělení, ale vztahuje se i na informace, které klient sdělil advokátovi jinými prostředky. *State v. Hardin*, Mo. App., 558 S.W.2d 804, 807. Fed. Evid. R. 501. *Viz Privileged communications.*

Libel or slander. Urážka na cti nebo pomluva. Jako podstatný prvek odpovědnosti za urážku na cti nebo pomluvu může takové sdělení (tj. uveřejnění) být buď tištěné, psané, ústní nebo vyjádřené gesty nebo vystavením obrazu nebo sochy. *Viz Libel; Publication; Slander.*

Communi custodia. V anglickém právu obsoletní, zastaralý a již nepoužívaný writ, který byl před dávnými časy poskytnut lordovi, jehož tenant, konající vazalskou službu, zemřel a zanechal nezletilého nejstaršího syna, vůči větřelci, který se ujal držby pozemku a získal hocho do opatrování.